

Bruxelles, den 19.6.2024
COM(2024) 600 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK, DET ØKONOMISKE OG SOCIALE
UDVALG, REGIONSUDVALGET OG DEN EUROPÆISKE INVESTERINGSBANK**

Det europæiske semester 2024 – forårspakken

1. INDLEDNING

EU har i de seneste fem år udvist en høj grad af økonomisk og social modstandsdygtighed over for store chok, navnlig gennem en koordineret politisk reaktion. EU og dets medlemsstater har haft held med at imødegå de socioøkonomiske konsekvenser af covid-19-pandemien, Ruslands angrebskrig mod Ukraine og de dermed forbundne stigninger i energipriserne og inflationen. Selv om EU's økonomi udviste en stærk genopretning efter pandemien, førte konsekvenserne af den energikrise, som Ruslands angrebskrig udløste, til en markant opbremsning i 2023. Væksten forventes at stige gradvist i indeværende og næste år. Det europæiske semester for samordning af de økonomiske og sociale politikker har støttet politiske tiltag, der har til formål at skabe en bæredygtig genopretning og den grønne og den digitale omstilling og samtidig styrke EU's modstandsdygtighed. Det har bidraget til at identificere specifikke behov for reformer og investeringer i medlemsstaterne, idet det har tacklet både langvarige og nye udfordringer, og forsynet medlemsstaterne med vejledning med hensyn til, hvordan de skulle reagere på covid-19-krisen og på de energiforsynings- og prishok, der opstod. De landespecifikke henstillinger, som Kommissionen foreslog, og som Rådet godkendte inden for rammerne af det europæiske semester, dannede grundlag for programmeringen under samhørighedspolitikken og for de nationale genopretnings- og resiliensplaner, herunder kapitlerne om REPowerEU, som medlemsstaterne udarbejdede med henblik på at imødegå ovennævnte udfordringer inden for rammerne af NextGenerationEU. Semestret er i øvrigt fortsat afgørende for gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af EU's overordnede 2030-mål for beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse.

Det europæiske semester har gjort det muligt at anvende EU's finansieringsinstrumenter til at støtte EU's politiske mål på en målrettet og effektiv måde. Den igangværende gennemførelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten, herunder indførelsen af særlige REPowerEU-kapitler i de nationale genopretnings- og resiliensplaner, instrumentet for teknisk støtte og anvendelsen af midler fra samhørighedspolitikken, spiller fortsat en central rolle i udformningen af reform- og investeringsdagsordener i alle medlemsstater. Som anført i den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst undersøges det i det europæiske semesters 2024-cyklus, hvilken komplementaritet og hvilke synergier der findes mellem forskellige EU-finansieringsinstrumenter og medlemsstaternes reform- og investeringstiltag, og der gøres status over den igangværende gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanerne og samhørighedspolitikken programmer. Genopretnings- og resiliensfaciliteten har indtil videre udbetalt over 240 mia. EUR i tilskud og lån til medlemsstaterne, hvilket svarer til 37 % af de samlede disponible midler. Der er desuden blevet udbetalt over 256 mia. EUR under samhørighedspolitikken siden begyndelsen af covid-19-pandemien. Disse instrumenter og andre EU-finansieringsprogrammer har som illustreret i dette års landerapporter støttet EU's genopretning i retning af en grønnere og mere digital, retfærdig og mere modstandsdygtig fremtid gennem jobskabelse, forbedret konkurrenceevne, makroøkonomisk stabilitet og territorial og social samhørighed. Denne semestercyklus indeholder desuden retningslinjer for den kommende midtvejsevaluering af samhørighedspolitikken programmer. Den omfatter en opfordring til at gøre brug af de muligheder, som platformen for strategiske teknologier for Europa (STEP) giver for at støtte udviklingen af produktionskapacitet inden for kritiske teknologier og samtidig fremme lige vilkår.

EU er fast besluttet på at tage yderligere skridt til at sikre sin langsigtede konkurrenceevne og velstand samt sit langsigtede lederskab på den globale scene og styrke sin åbne strategiske autonomi. EU og dets medlemsstater har stærke aktiver at bygge videre på: højt kvalificerede

arbejdstagere, topkvalitet inden for forskning, infrastruktur af høj kvalitet, et solidt produktionsgrundlag i nøglesektorer, en stærk servicesektor, højt udviklede sociale velfærdssystemer og en omfattende strategi for grøn og digital omstilling. De fire friheder i det indre marked er desuden en stærk drivkraft for konvergens og vækst og fremmer en yderst konkurrencedygtig social markedsøkonomi, økonomisk, social og territorial samhørighed og lige konkurrencevilkår. Økonomisk konvergens er særlig udtalt for de 13 medlemsstater, der er tiltrådt EU siden 2004, og som har oplevet et reduceret udviklingsefterslæb med en imponerende, uafbrudt økonomisk og social fremgang, der har været modstandsdygtig over for de større kriser, som EU har oplevet ⁽¹⁾. EU's økonomi står ikke desto mindre over for udfordringer med hensyn til sin konkurrenceevne med lav produktivitetsvækst, der er forstærket af en svag investeringsdynamik og vedvarende stor mangel på arbejdskraft og kvalifikationer. Der er også rigelig plads til yderligere opadgående økonomisk og social konvergens, både mellem og i medlemsstaterne. EU vil fortsat arbejde på at tackle de strukturelle udfordringer, der hæmmer dets konkurrenceevne og modstandsdygtighed. Dette kræver en uddybning af det indre marked på tværs af dets fire dimensioner, målrettede investeringer på EU-plan og på nationalt og regionalt plan og en ambitiøs reformdagsorden. Ud over Kommissionens analyse ⁽²⁾ indeholder rapporten på højt plan fra Enrico Letta ⁽³⁾ konkrete forslag, der skal danne grundlag for drøftelserne om det indre markeds fremtid vedrørende centrale prioriterede områder ⁽⁴⁾. Rapporten på højt plan om EU's konkurrenceevne fra Mario Draghi vil indeholde yderligere vejledning. Denne forårspakke indeholder analyser og forslag om landespecifikke henstillinger fra Kommissionen med henblik på at afhjælpe store flaskehalse og skabe de rette betingelser for at styrke konkurrenceevnen, idet sådanne foranstaltninger tilpasses EU's bestræbelser på at nå verdensmålene for bæredygtig udvikling.

2. REVIDEREDE RAMMER FOR ØKONOMISK STYRING

Den reviderede lovgivning om reform af EU's rammer for økonomisk styring trådte i kraft den 30. april 2024 ⁽⁵⁾. Reformen afhjælper manglerne i de tidligere rammer og gør den enklere, mere gennemsigtig og effektiv med større nationalt ejerskab og bedre håndhævelse. De reformerede rammer har til formål at styrke gældsholdbarheden gennem gradvis finanspolitisk konsolidering med opretholdelse af offentlige investeringer. De fremmer bæredygtig og inklusiv vækst i alle medlemsstater gennem reformer og investeringer, herunder på strategiske områder såsom grøn og digital omstilling, social og økonomisk modstandsdygtighed og gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder, energisikkerhed og opbygning af forsvarskapaciteter. De reformerede rammer vil blive fuldt integreret i det europæiske semester. I centrum af de nye rammer er en forventning om, at medlemsstaterne udarbejder mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag, hvori de fastlægger deres udgiftsprogrammer og deres prioriterede

---

⁽¹⁾ Udtrykt i købekraftstandarder steg BNP pr. indbygger i de 10 "nye" medlemsstater, som tiltrådte EU for 20 år siden, fra 51 % ved tiltrædelsen i 2004 til 79 % i 2023. Jf. Europa-Kommissionen (2024), forårsprognose 2024.

⁽²⁾ For eksempel i [Kommissionens meddelelse om konkurrenceevne på lang sigt, årsrapporten om det indre marked og konkurrenceevnen 2024](#) og [niende rapport om økonomisk, social og territorial samhørighed](#).

⁽³⁾ [Enrico Letta, "Much more than a market" \(april 2024\) \(europa.eu\)](#).

⁽⁴⁾ F.eks. forbedring af europæiske virksomheders adgang til kapital, nedbringelse af energiomkostningerne, forbedring af arbejdsstyrkens færdigheder og styrkelse af handelen med resten af verden.

⁽⁵⁾ Ikrafttrædelsen af denne lovgivning markerer afslutningen på revisionen af den økonomiske styring, som Kommissionen iværksatte i februar 2020. Den 26. april 2023 fremsatte Kommissionen en række lovgivningsforslag.

reformer og investeringer i de kommende fire år. Troværdigheden af de nye rammer vil blive understøttet gennem tilknytningen af nationale parlamenter og andre nationale interessenter, herunder uafhængige finanspolitiske institutioner og arbejdsmarkedets parter, navnlig i forbindelse med planernes udarbejdelse. Denne proces bør styrke det nationale ejerskab ved at give medlemsstaterne større spillerum til at udforme deres finanspolitiske tilpasningsforløb og etablere reform- og investeringstilsagn i overensstemmelse med EU's fælles prioriteter og de nødvendige investeringer i europæiske offentlige goder. Medlemsstaterne vil fremlægge årlige situationsrapporter for at sikre en effektiv overvågning og håndhævelse af gennemførelsen af deres tilsagn.

Kommissionen samarbejder med medlemsstaterne om at sikre rettidig forelæggelse, vurdering og godkendelse af det første sæt mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag. Den 21. juni vil Kommissionen give medlemsstaterne vejledning om oplysningskravene i forbindelse med planerne og de efterfølgende årlige statusrapporter. Hvor det er relevant, vil Kommissionen sende medlemsstaterne numerisk vejledning om de finanspolitiske tilpasninger (referencekurser og tekniske oplysninger). Efter denne vejledning vil medlemsstaterne og Kommissionen afholde tekniske dialoger for at hjælpe med at udarbejde planerne. Medlemsstaterne bør indsende deres første mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag til efteråret. Den lovbestemte frist er den 20. september, medmindre medlemsstaten og Kommissionen enes om at forlænge denne frist med et rimeligt tidsrum. For at sikre, at budgetterne for 2025 er det første skridt i gennemførelsen af de mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag, og for at sikre fuld gennemførelse fra 2025 og fremefter vil de mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag blive vurderet sammen med udkastene til budgetplaner for medlemsstaterne i euroområdet, som skal forelægges senest den 15. oktober.

De landespecifikke henstillinger, herunder dem, som Kommissionen har foreslået i denne forårspakke, understøtter i høj grad de reform- og investeringstilsagn, der skal fastsættes i medlemsstaternes mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag. Planerne indeholder en forklaring af, hvordan medlemsstaterne agter at sikre gennemførelsen af reformer og investeringer som reaktion på de vigtigste udfordringer, der er identificeret i forbindelse med det europæiske semester, og på EU's fælles prioriteter. Når en medlemsstat fremlægger et sæt reform- og investeringstilsagn, der understøtter en forlængelse af tilpasningsperioden med op til tre år, bør disse tilsagn resultere i en forbedring af vækst- og resilienspotentialer i den pågældende medlemsstats økonomi på en bæredygtig måde og støtte den finanspolitiske holdbarhed, sikre vedvarende offentlige investeringer og imødegå relevante landespecifikke henstillinger samt de fælles EU-prioriteter.

3. DE VIGTIGSTE MÅL FOR DE LANDESPECIFIKKE HENSTILLINGER FOR 2024

Landerapporterne for 2024 indeholder en omfattende analyse af medlemsstaternes økonomiske og sociale udvikling og giver et overblik over deres konkurrenceevne. I rapportererne angives de vigtigste udestående udfordringer, der kræver yderligere politiske tiltag, idet der fokuseres på konkurrenceevnen. De indeholder også en ajourført vurdering af de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af tidligere landespecifikke henstillinger, den europæiske søjle for sociale rettigheder og de tilknyttede Europa 2030-mål for beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt verdensmålene for bæredygtig udvikling. Rapporterne gør ligeledes status over den igangværende gennemførelse af genopretnings- og

resiliensplanerne, herunder deres REPowerEU-kapitler, og samhørighedspolitikken programmer, og skitserer, hvordan disse instrumenter supplerer hinanden. Rapporterne identificerer desuden vigtige prioriteter for midtvejsevalueringen af samhørighedspolitikken programmer.

De landespecifikke henstillinger fra Kommissionen har til formål at styrke medlemsstaternes konkurrenceevne på grundlag af analysen i landerapporterne. Medlemsstaterne opfordres til at gå hurtigt til værks og sikre en rettidig gennemførelse af samhørighedspolitikken programmer samt reformer og investeringer i deres genopretnings- og resiliensplaner, herunder dem, der findes i REPowerEU-kapitlerne. Nogle medlemsstater står over for betydelige forsinkelser og vanskeligheder, der kræver en hurtig indsats på trods af de fortsatte fremskridt, der er opnået. De landespecifikke henstillinger udpeger fortsat udfordringer, der kun delvist eller slet ikke håndteres i genopretnings- og resiliensplanerne. Der er samtidig opstået nye udfordringer og politiske prioriteter, og de eksisterende prioriteter er blevet forstærket med hensyn til deres indvirkning på konkurrenceevnen, hvilket kræver, at medlemsstaterne træffer yderligere politiske foranstaltninger. Medlemsstaterne vil i den forbindelse medtage reformer og investeringer i deres kommende mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag ⁽⁶⁾, bl.a. for at understøtte en eventuel forlængelse af en tilpasningsperiode. Midtvejsevalueringen af samhørighedspolitikken programmer repræsenterer endvidere en mulighed for at se på udfordringer og sårbarheder, der er blevet mere fremtrædende siden godkendelsen af de seneste programmer.

De landespecifikke henstillinger omfatter følgende for hver medlemsstat:

1. en henstilling om finanspolitik, herunder finanspolitiske strukturreformer, hvor det er relevant
2. en henstilling om at gennemføre genopretnings- og resiliensplanen og programmerne under samhørighedspolitikken under hensyntagen til landespecifikke risici vedrørende gennemførelsen, som omfatter vejledning med henblik på midtvejsrevisionen af samhørighedspolitikken programmer
3. hvor det er relevant, yderligere henstillinger om udestående og/eller nye udfordringer med fokus på at forbedre konkurrenceevnen.

4. TILBAGEVÆRENDE UDFORDRINGER FORUDE

4.1 Makroøkonomisk stabilitet

EU's økonomiske vækst forventes at stige gradvist i 2024, om end i et ujævnt tempo medlemsstaterne imellem. Den kraftige BNP-vækst i 2021-2022 kombineret med høj inflation førte til et markant fald i gældskvoterne. Faldet forventes at aftage på baggrund af lavere inflation og fortsat moderat vækst. Efter afmatningen i 2023 forventes BNP-væksten at stige gradvist til 1,0 % i 2024 og 1,6 % i 2025. På den eksterne side forbedrede det markante fald i energipriserne i 2023 stillingen på de løbende poster i Europa. Kommissionen har konstateret sårbarheder i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer eller uforholdsmæssigt store ubalancer i ni medlemsstater som led i proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer. I tekstboks 2 sammenfattes resultaterne vedrørende makroøkonomiske ubalancer i medlemsstaterne.

⁽⁶⁾ Planen bør forklare, hvordan gennemførelsen af investeringer og reformer som reaktion på de relevante landespecifikke henstillinger sikres. Landespecifikke henstillinger bør betragtes som "relevante", så længe medlemsstaten endnu ikke har gjort "fulde" eller "væsentlige" fremskridt med at gennemføre dem ud fra den vurdering, der foretages i forbindelse med overvågningen under det europæiske semester.

Ved at fremskynde fuldførelsen af bankunionen og gøre fremskridt vedrørende kapitalmarkedsunionen sikres den finansielle stabilitet yderligere, hvilket er afgørende for at finansiere den dobbelte grønne og digitale omstilling og styrke konkurrenceevnen. EU's banksystem er sundt, hvilket bekræftes af resultaterne af de seneste stresstest, som Den Europæiske Banktilsynsmyndighed og Den Europæiske Centralbank har gennemført. Udsigterne for EU's finansielle system er imidlertid mere udfordrende med udsigten til højere finansieringsomkostninger, lavere renteindtægter og langsommere udlånsvækst kombineret med en beskeden økonomisk vækst. Fuldførelsen af bankunionen, herunder gennem indførelse af en fælles indskudsforsikringsordning, er en nøgleprioritet, hvis der skal opnås større finansiell stabilitet og ydes støtte til passende finansiering af EU's økonomi. For at matche de betydelige finansielle behov i forbindelse med den grønne og den digitale omstilling og for at fremme innovation og konkurrenceevne er det vigtigt, at markedsbaserede finansieringsmuligheder hurtigst muligt gøres mere lettilgængelige mere bredt i Europa for at supplere bankfinansieringen. Hvis EU's økonomi skal gøres mere produktiv, modstandsdygtig og konkurrencedygtig, skal der forefindes integrerede, dybe og likvide kapitalmarkeder, der kan gøre bedst mulig brug af europæernes opsparing og tildele kapital på en mere effektiv måde, herunder til innovative nystartede virksomheder og vækstvirksomheder. Kommissionen arbejder fortsat på en række foranstaltninger med henblik på at skabe et ægte indre marked for kapital til gavn for borgere og virksomheder i hele Unionen i overensstemmelse med de seneste konklusioner fra Det Europæiske Råd og erklæringen fra Eurogruppen.

2024 markerer et overgangsår for finanspolitisk samordning i EU med ikrafttrædelsen af de reviderede rammer for økonomisk styring. Covid-19-krisen, den midlertidige stigning i energipriserne og den nødvendige politiske reaktion har i de seneste år bidraget til en betydelig stigning i den offentlige gæld i flere medlemsstater. Den finanspolitiske støtte bør nu reduceres for at bringe gælden på en nedadgående kurs eller holde den på et forsvarligt niveau. Rådets henstillinger fra juli 2023 indeholder kvantificerede retningslinjer, der fortsat er gældende for 2024. For 2025 og derefter burde en forsigtig finanspolitik sikre, at væksten i nettoudgifterne ⁽⁷⁾ er i overensstemmelse med de finanspolitiske tilpasningskrav under den nye styringsramme. Helt konkret bør medlemsstater med en offentlig gæld på over 60 % af BNP eller et underskud på over 3 % af BNP sikre, at væksten i nettoudgifterne begrænses til en sats, der bringer den offentlige gældskvote ind på en plausibel nedadgående kurs på mellemlang sigt, samtidig med at det offentlige underskud bringes ned under 3 % af BNP og fastholdes under denne referenceværdi på mellemlang sigt. Ud over behovet for at opretholde en velovervejet finanspolitisk strategi skal de offentlige investeringer opretholdes og om nødvendigt øges for at støtte langsigtet vækst, social og økonomisk modstandsdygtighed, den grønne og den digitale omstilling og opbygningen af forsvarskapaciteter. Den Europæiske Union er fast besluttet på at øge sit overordnede forsvarsberedskab og styrke sin generelle kapacitet for at imødegå sine behov og ambitioner i forbindelse med de stigende trusler og sikkerhedsudfordringer. Kommissionen vil følge op på Det Europæiske Råds anmodning om at undersøge alle muligheder for at mobilisere finansiering med henblik på at forbedre den europæiske forsvarsindustri adgang til offentlig og privat finansiering.

Kommissionen agter at foreslå, at Rådet indleder procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud som bebudet i meddelelsen om finanspolitiske

---

(7) "Nettoudgifter": offentlige udgifter eksklusive renteudgifter, diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, udgifter til EU-programmer, der fuldt ud modsvares af indtægter fra EU-midler, nationale udgifter til samfinansiering af programmer, der finansieres af Unionen, cykliske elementer i udgifterne til arbejdsløshedsunderstøttelse og engangsforanstaltninger og andre midlertidige foranstaltninger.

retningslinjer for 2024 ⁽⁸⁾). Som et første skridt fremlægger Kommissionen som led i denne pakke en rapport, der undersøger årsagerne til overskridelsen af referenceværdien for underskuddet på 3 % af BNP i 12 medlemsstater (jf. tekstboks 1). I rapporten konkluderes det, at der er syv medlemsstater, hvor underskudskriteriet ikke er opfyldt. Det betyder, at Kommissionen for disse medlemsstaters vedkommende i juli agter at stille forslag til Rådet om afgørelser, der fastslår, at der foreligger et uforholdsmæssigt stort underskud, efter udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg. Næste skridt i proceduren, nemlig Kommissionens henstillinger til Rådets henstillinger om korrektion af de uforholdsmæssigt store underskud, vil finde sted sammen med Kommissionens udtalelser om euroområdet medlemsstaters udkast til budgetplaner. Denne tilgang vil sikre overensstemmelse mellem budgetkravene under proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud og den tilpasningskurs, der er fastsat i de mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag, forudsat at medlemsstaternes mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag forelægges rettidigt, som der opfordres til ovenfor. Hvis planen ikke foreligger på tidspunktet for Kommissionens udtalelse om udkastene til budgetplaner, og for at undgå et overvågningsunderskud som led i proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, vil budgetkravene under proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud blive baseret på referencekurserne. Denne tidsplan er ekstraordinær og knyttet til overgangen til de nye rammer og skaber derfor ikke præcedens.

⁽⁸⁾ [Meddelelse om finanspolitiske retningslinjer for 2024](#), COM(2023) 141 final, 8. marts 2023.

Tekstboks 1: Opdatering om finanspolitisk overvågning under den reviderede stabilitets- og vækstpagt

Som led i pakken om det europæiske semester for foråret 2024 har Kommissionen vedtaget en rapport i henhold til artikel 126, stk. 3, i TEUF for 12 medlemsstater. Disse er Belgien, Estland, Finland, Frankrig, Italien, Malta, Polen, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Tjekkiet og Ungarn. For alle disse medlemsstater vurderes det i rapporten, om de opfylder underskudskriteriet. For 10 af disse medlemsstater (Belgien, Estland, Frankrig, Italien, Malta, Polen, Slovakiet, Spanien, Tjekkiet og Ungarn) er rapporten baseret på et offentligt underskud på over 3 % af BNP i 2023. Slovenien og Finland medregnes som følge af et forventet underskud i 2024, der overstiger referenceværdien på 3 % af BNP. I rapporten konkluderes det, at underskudskriteriet er opfyldt for Tjekkiet, Estland, Spanien, Slovenien og Finland og ikke er opfyldt for Belgien, Frankrig, Italien, Ungarn, Malta, Slovakiet og Polen. Overholdelsen af gældskriteriet kan på nuværende tidspunkt ikke vurderes fuldt ud i overensstemmelse med kriterierne for den nye ramme, dvs. uden en nettoudgiftskurs, som Rådet har godkendt ⁽⁹⁾.

Rumænien, der har haft et uforholdsmæssigt stort underskud siden 2020, vurderes ikke at have truffet virkningsfulde foranstaltninger for at rette op på denne situation. Den 3. april 2020 fastslog Rådet, at der forelå et uforholdsmæssigt stort underskud i Rumænien på grundlag af data fra 2019. I sin henstilling af 17. juni 2022 opfordrede Rådet Rumænien til at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort underskud til ophør senest i 2024. Rumæniens offentlige underskud i 2022 var i overensstemmelse med Rådets henstilling fra 2022, men afveg fra Rådets henstilling fra 2023. Kommissionen medtager i dagens pakke et forslag til Rådets afgørelse om, at Rumænien ikke har truffet virkningsfulde foranstaltninger som svar på Rådets henstilling af 17. juni 2022.

En yderligere styrkelse af de offentlige pensionssystemers finanspolitiske holdbarhed og sundheds- og langtidsplejesystemernes omkostningseffektivitet bør fortsat være et centralt mål for medlemsstaterne i lyset af den aldrende befolkning, idet der samtidig skal sikres tilstrækkelig kvalitet og adgang. Aldersrelaterede omkostninger udgør ca. en femtedel af EU's BNP og forventes at stige betydeligt på mellemlang og lang sigt ⁽¹⁰⁾. Pensions-, sundheds- og langtidsplejesystemerne bør tilpasses disse udfordringer, herunder gennem foranstaltninger til at tilskynde ældre arbejdstagere til at deltage på arbejdsmarkedet, styrke pensionssystemets bæredygtighed og forbedre omkostningseffektiviteten af sundheds- og langtidsplejesystemerne.

Udnyttelse af underudnyttede beskatningskilder og forbedring af skatteydernes overholdelse kan bidrage til at sikre tilstrækkelige skatteindtægter til at støtte offentlige investeringer samt bidrage til at nå fælles politiske mål og sikre finanspolitisk holdbarhed. Et afbalanceret og mere fremtidssikret skattemiks, der også er baseret på behovsundersøgelser og fordelingsmæssige konsekvensanalyser, vil støtte tilvejebringelsen af inklusiv og bæredygtig vækst. Dette indebærer, at en del af skattebyrden flyttes fra beskatning af arbejde til miljøbeskatning og løbende beskatning af fast ejendom på en retfærdig og effektiv måde, f.eks. ved at styrke princippet om, at forurenere betaler. Effektive værktøjer til bekæmpelse af

---

⁽⁹⁾ [Vurderingen af overholdelsen af gældskriteriet er blevet ændret væsentligt i den reviderede ramme for økonomisk styring. Gældskvoten vil blive anset for at "falde tilstrækkeligt og nærme sig referenceværdien på 60 % af BNP i et tilfredsstillende tempo", hvis den pågældende medlemsstat fastholder sin nettoudgiftskurs som fastsat af Rådet. Da Rådet endnu ikke har fastsat en sådan nettoudgiftskurs, kan gældskriteriet ikke vurderes på nuværende tidspunkt.](#)

⁽¹⁰⁾ [Rapport om befolkningsaldringen 2024, Økonomiske og budgetmæssige fremskrivninger for EU-medlemsstaterne \(2022-2070\) – Europa-Kommissionen \(europa.eu\).](#)

aggressive skatteplanlægningsstrategier og forbedret overholdelse af skattereglerne bidrager til at sikre, at skatteyderne behandles retfærdigt, at finansieringen af offentlige tjenester foregår på en effektiv måde, og at der ydes støtte til private investeringer. Den fortsatte modernisering og digitalisering af skatteforvaltningerne bør yderligere reducere overholdelsesomkostningerne og øge skatteindtægterne.

Tekstboks 2: Makroøkonomiske ubalancer i medlemsstaterne

Kommissionen har vurderet forekomsten af makroøkonomiske ubalancer i de 12 medlemsstater, der blev udvalgt til dybdegående undersøgelser i rapporten om varslingsmekanismen 2024. Af disse var der for 11 medlemsstater blevet konstateret ubalancer eller uforholdsmæssigt store ubalancer i den foregående overvågningscyklus som led i proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer, og Slovakiet blev anset for at udvise risici for nyopståede ubalancer. Som svar på en anmodning fra medlemsstaterne ⁽¹¹⁾ er de dybdegående undersøgelser i år blevet fremlagt forud for forårspakkens offentliggørelse for at muliggøre mere dybtgående multilaterale drøftelser, inden de landespecifikke henstillinger blev udarbejdet i foråret ⁽¹²⁾.

Klassificeringen af ubalancer er baseret på tre kriterier: i) alvoren af ubalancer, ii) udviklingen i ubalancer og udsigter og iii) politiske reaktioner. Den afspejler en mere fremadrettet tilgang i proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer (PMU), som blev meddelt som led i evalueringen af den økonomiske styring. Disse tre kriterier er fortsat gældende i forbindelse med den fremadrettede tilgang, men der lægges større vægt på udviklingen af de underliggende ubalancer og de nationale myndigheders vedtagelse og gennemførelse af politiske tiltag for at overvinde disse ubalancer eller de hermed forbundne risici.

Klassifikationerne under proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer afspejler også ikrafttrædelsen af den nye ramme for økonomisk styring ved at præcisere PMU's og stabilitets- og vækstpagtens respektive roller i den overordnede makroøkonomiske overvågning i forbindelse med håndteringen af risici for den finanspolitiske holdbarhed for at skabe en mere fokuseret og effektiv overvågningsordning. Stabilitets- og vækstpagten bør kort sagt betragtes som et passende redskab til overvågning og udstedelse af politiske henstillinger, når risiciene hovedsagelig er forankret i hensynet til den finanspolitiske holdbarhed, og hvor de politiske reaktioner i vid udstrækning ligger inden for det finanspolitiske område. Hvis der ud over finanspolitisk holdbarhed er større makroøkonomiske risici, der kræver en mere fuldstændig politisk reaktion, er proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer fortsat et passende redskab til at supplere overvågningen i henhold til stabilitets- og vækstpagten, herunder proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud. Hvis en medlemsstats sårbarheder ikke er rodfæstet i stor offentlig gæld eller finanspolitisk lempelighed, vil proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer sandsynligvis være det eneste middel til at sikre en tilstrækkelig stærk overvågningsmekanisme.

⁽¹¹⁾[Proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer: Rådet vedtager konklusioner – Consilium \(europa.eu\).](https://ec.europa.eu/economy_finance/press-releases/2024/04/04_20240404_en)

⁽¹²⁾ Dybdegående undersøgelser for 2024 er blevet offentliggjort i to partier: en første den 25. marts 2024 med de dybdegående undersøgelser for Spanien, Cypern, Nederlandene, Rumænien, Slovakiet og Sverige og et andet parti den 23. april med de dybdegående undersøgelser for Tyskland, Grækenland, Frankrig, Italien, Ungarn og Portugal.

Kommissionen har truffet adskillige beslutninger som led i proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer. Overordnet set foretages vurderingen af makroøkonomiske sårbarheder i en kontekst, der er præget af den stadig høje – men faldende – inflation, som energipriserne har forårsaget. De høje energipriser har påvirket balancen over for udlandet negativt, og den deraf følgende inflation har ført til strammere finansieringsvilkår i de seneste to år og samtidig lettet nedbringelsen af gælden. Boligpriserne er i det forløbne år faldet i de lande, hvor de var mest overvurderet. Sårbarhederne aftager i de fleste af medlemsstaterne, hvilket er genstand for en dybdegående undersøgelse, og fører i flere tilfælde til en forbedring af klassificeringen af ubalancer under proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer. Sårbarhederne er i nogle få andre medlemsstater steget i en sådan grad, at der er konstateret nye ubalancer eller for store ubalancer. Udviklingen er generelt positiv i de øvrige analyserede medlemsstater, men der er fortsat relevante udfordringer.

- Frankrig, Spanien og Portugal oplever ikke længere ubalancer, da sårbarhederne samlet set er faldet. Risiciene for den finanspolitiske holdbarhed vil blive undersøgt inden for rammerne af den reformerede stabilitets- og vækstpagt, herunder i forbindelse med den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag og proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud for Frankrigs vedkommende.
- Grækenland og Italien har nu ubalancer efter at have haft uforholdsmæssigt store ubalancer indtil sidste år, da sårbarhederne er faldet, men fortsat giver anledning til bekymring. Risiciene for den finanspolitiske holdbarhed vil blive undersøgt inden for rammerne af den reformerede stabilitets- og vækstpagt, herunder i forbindelse med den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag og proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud for Italien.
- Slovakiet anses nu for at være berørt af ubalancer. Der er fortsat sårbarheder i forbindelse med omkostningskonkurrenceevnen, balancen over for udlandet, boligmarkedet og husholdningernes gæld, og politiske foranstaltninger er udeblevet.
- Rumænien anses nu for at have uforholdsmæssigt store ubalancer i forlængelse af de ubalancer, det har haft indtil sidste år, da der fortsat er sårbarheder i forbindelse med betalingsbalancen, som hovedsagelig er forbundet med et stort og voksende offentligt underskud, mens det betydelige pris- og omkostningspres er vokset yderligere, og de politiske tiltag har været utilstrækkelige.
- Tyskland, Cypern, Ungarn, Nederlandene og Sverige har fortsat ubalancer. For Tysklands vedkommende vil der være behov for passende politiske tiltag i forbindelse med den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag for at tage vurderingen op til fornyet overvejelse.

Tillæg 4 indeholder nærmere oplysninger om de landespecifikke aspekter for de 12 berørte medlemsstater.

4.2 Produktivitet

EU har oplevet en afmatning i produktivitetsvæksten siden begyndelsen af 2000'erne, som er blevet forværret af afdæmpede investeringstal efter finanskrisen og et voksende produktivitetsgab i forhold til andre større økonomier. Selv om investeringskvoterne er på vej op, halter EU's produktivitetsvækst bagefter, navnlig sammenlignet med USA. Dette skyldes,

at højvækstsektorer såsom IKT-produktion og digitale tjenester er af en mindre størrelse, innovation ikke er tilstrækkeligt opskaleret, manglende investeringer i forskning og innovation og vedvarende mangel på kvalificeret arbejdskraft. EU har desuden brug for et erhvervsmiljø, der er mere befordrende for innovation. Dette kræver, at der tages fat på en række flaskehalse på regionalt og nationalt plan og på EU-plan. EU er navnlig nødt til at mindske den administrative byrde, fremtidssikre det indre marked, forbedre adgangen til finansiering og mobilisere mere privat kapital ved at fuldføre bankunionen og uddybe og integrere vores kapitalmarkeder, øge færdighedsniveauet og sikre et lovgivningsmæssigt stabilt og lettere rapporteringsmiljø for virksomheder.

Det er afgørende at uddybe det indre marked for at frigøre produktivitet og konkurrenceevne. Et fuldt integreret marked skaber et gunstigt miljø for nystartede virksomheder og små og mellemstore virksomheder (SMV'er), så de kan klare sig og vokse tilstrækkeligt til at konkurrere på verdensplan. Der bør fokuseres på tjenestemarkeder, som er en integreret del af EU's økonomi og i stigende grad er forbundet med resten af de industrielle økosystemer. Der er behov for en fælles indsats på EU-plan og på nationalt, regionalt og lokalt plan, navnlig for at mindske bureaukratiet, rapporteringsforpligtelserne og omkostningerne forbundet med overholdelse af skattereglerne, harmonisere standarderne og fjerne investeringshindringer. Kommissionen fremsatte for nylig de første lovgivningsforslag om at reducere rapporteringsforpligtelserne på europæisk plan med 25 %, og medlemsstaterne opfordres til at matche dette ambitionsniveau. Øget konkurrence gennem offentlige indkøb samt bedre forvaltning og administrativ kapacitet ⁽¹³⁾ kan ligeledes understøtte et gunstigt erhvervsklima. Respekt for retsstatsprincippet, navnlig uafhængige og effektive retssystemer af høj kvalitet, retssikkerhed og lighed for loven er også afgørende faktorer for et erhvervsklima, der fremmer investeringer og innovation. Alle regioner er nødt til at deltage i det indre marked, hvis de skal integreres i europæiske og globale værdikæder og forhindre stagnation i udviklingen og dermed udviklingsfælder. Der er plads til yderligere at udnytte de potentielle og konkurrencemæssige fordele i alle EU's regioner, navnlig i de medlemsstater, hvor den økonomiske udvikling er drevet af kapitalregionernes konkurrenceevne. Hvis der skal opnås en geografisk afbalanceret udvikling vil det være afgørende at forbedre tilgængeligheden og konnektiviteten gennem øgede investeringer i transportinfrastrukturer og moderne lavemissionstransporttjenester og -transportformer. Det er desuden vigtigt at overveje eventuelle virkninger, som den russiske angrebskrig i Ukraine kan have på modstandsdygtigheden i regioner, der grænser op til Rusland.

En konsekvent og omfattende industripolitik er afgørende for at støtte EU's teknologiske omstilling og sikre modstandsdygtige forsyningskæder, samtidig med at der opretholdes konkurrencedygtige markeder uden konkurrenceforvridning. Det er afgørende at have en industripolitik på EU-plan i samordning med foranstaltninger på nationalt plan med henblik på at bevare lige konkurrencevilkår og det indre markeds integritet for at bidrage til at øge produktionskapaciteten og skabe kvalitetsjob, navnlig for kritiske forsyningskæder og teknologier. Dette kan opnås ved at gennemføre industriplanen for den grønne pagt ⁽¹⁴⁾, mobilisere EU-midler og andre af EU's finansielle instrumenter på mere strategisk vis for at tiltrække yderligere støtte fra privat hold, gøre brug af offentlige udbud i strategiske sektorer

---

⁽¹³⁾ [Meddelelse fra kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Styrkelse af det europæiske administrative rum \(ComPact\)](#).

⁽¹⁴⁾ [Meddelelse: En industriplan for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder | Europa-Kommissionen \(europa.eu\)](#).

til at støtte modstandsdygtige, grønne, sociale, digitale og innovative løsninger og STEP-initiativet, der har til formål at styrke kritiske teknologier. Sideløbende hermed skal der sikres fair konkurrence, ikke kun inden for det indre marked, men også med hensyn til tredjelande.

Handelspolitikken spiller en vigtig rolle med hensyn til at styrke EU's konkurrenceevne.

Covid-19-pandemien og Ruslands uprovokerede aggression mod Ukraine forårsagede forstyrrelser i vores forsyningskæder og afslørede sårbarheder i forbindelse med manglende diversificering af kilder til visse kritiske råmaterialer og en for stor afhængighed af et begrænset antal handelspartnere. Den bedste måde at beskytte EU's forsyningskæder på er at basere sig på en blanding af EU-interne leverandører og diversificerede leverandører fra tredjelande og tilknyttet industriel kapacitet. Økonomisk åbenhed er en styrke, og EU's omfattende netværk af handelsaftaler bidrager til at støtte vækst og beskæftigelse. Handelen bør fortsat finde sted i en tid med voksende internationale spændinger. I lyset af truslen om overkapacitet i strategiske sektorer som følge af konkurrenceforvridende subsidier og ensidige handelsbeslutninger vil EU søge at gøre brug af alle de instrumenter, vi har til rådighed, for at sikre lige vilkår, forbedre gennemsigtigheden i forsyningskæderne, øge diversificeringen af sårbare forsyninger og arbejde for tættere partnerskaber med vores handelspartnere⁽¹⁵⁾, samtidig med at EU's økonomiske sikkerhed styrkes.

Større investeringer i forskning og innovation (FoI), navnlig fra den private sektors side, er afgørende for at styrke konkurrenceevnen.

EU halter bagefter andre større økonomier såsom USA, Kina og Japan med hensyn til FoI-investeringer. EU er langt fra sit mål på 3 % af BNP til FoI-udgifter⁽¹⁶⁾ på grund af stagnerende udgifter hertil i erhvervssektoren⁽¹⁷⁾ og lave offentlige investeringer i FoI. Styrkelse af incitamenterne til private FoI-investeringer kræver gunstige rammebetingelser, såsom gunstige beskatnings- og erhvervsmiljøer. Medlemsstaterne bør gennemføre ambitiøse reformer for at opbygge integrerede FoI-økosystemer med fokus på forvaltning, offentlige forskningssystemer og infrastrukturer, samarbejde mellem videnskab og erhvervsliv og videnoverførsel samt udbredelse og indførelse af innovation, herunder gennem offentlige udbud, med fokus på at fremme karrieremuligheder for forskere og tiltrække og fastholde talenter i hele Europa. Synergierne mellem programmer på EU- og medlemsstatsplan bør maksimeres.

Der skal også rettes en fornyet indsats mod den digitale omstilling, som er afgørende for at opbygge en konkurrencedygtig moderne økonomi. På den ene side er EU førende på verdensplan inden for udvikling af teknologier, der kombinerer digitale og grønne innovationer. På den anden side var det kun 8 % af virksomhederne, der anvendte AI-teknologier i 2023, og kun 58 % af SMV'erne opnåede grundlæggende digital intensitet. EU har øget sin indsats for at styrke den digitale kapacitet ved at yde øget EU-finansiering, herunder gennem genopretnings- og resiliensplaner og samhørighedspolitiske programmer, og iværksætte initiativer såsom vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse (IPCEI) for mikroelektronik⁽¹⁸⁾ og cloud computing-teknologier⁽¹⁹⁾. Der er ikke desto mindre behov for yderligere offentlige investeringer i digital infrastruktur og digitale færdigheder, navnlig for at

⁽¹⁵⁾ [Europa-Kommissionen og EU's højtstående repræsentant har oprettet Global Gateway for at styrke forbindelserne i den digitale sektor, energisektoren og transportsektoren og styrke sundheds-, uddannelses- og forskningssystemerne i hele verden.](#)

⁽¹⁶⁾ [En pagt for forskning og innovation i Europa](#) (2021) bekræfter et investeringsmål på 3 % af BNP til FoI. Dette blev bl.a. gentaget i [Det Europæiske Råds konklusioner](#) fra den 17./18. april 2024.

⁽¹⁷⁾ 1,2 % af BNP mod 2,3 % i USA.

⁽¹⁸⁾ [Vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse om mikroelektronik \(ipcei-me.eu\).](#)

⁽¹⁹⁾ [Fælleseuropæisk interesse i computerteknologi \(europa.eu\).](#)

afhjælpe manglen på IKT-specialister ⁽²⁰⁾ og slå bro over den digitale kløft. Initiativer til at fjerne hindringer for grænseoverskridende anvendelse af teknologier, forenkling af administrative procedurer og automatisering af udvekslingen af oplysninger inden for EU også afgørende for den digitale omstilling. På medlemsstatsniveau bør der tilskyndes til private investeringer og offentlige udbud inden for digitale teknologier og kunstig intelligens (AI).

Det er yderst vigtigt at forbedre adgangen til finansiering for innovative projekter, navnlig for nystartede virksomheder og for vækstvirksomheder. EU's resultater hæmmes af risikobetonede og innovative aktiviteter, der kun har begrænset adgang til finansiering, såsom egenkapitalfinansiering og venturekapital ⁽²¹⁾. Denne underudvikling er en af årsagerne til, at så lavt et antal nystartede virksomheder i EU opnår store værdiansættelser og klarer sig godt på verdensmarkederne. Der er behov for nationale reformer for at forbedre mulighederne for placering af opsparring og adgangen til kapitalfinansiering og gøre det lettere at skaffe finansiering på kapitalmarkederne eller gennem andre finansieringsformer, navnlig for SMV'er og socialøkonomiske virksomheder, for at afhjælpe disse mangler og støtte produktivitet og innovation på tværs af Unionen. På EU-plan er det afgørende fortsat at fremskynde virkeliggørelsen af kapitalmarkedsunionen for at øge markedsbaserede finansieringskilder for virksomheder af enhver størrelse og integrere EU's kapitalmarkeder i et ægte indre marked for kapital. En hurtig og ambitiøs aftale mellem EU's medlovgivere om Kommissionens forslag, der har til formål at sikre effektive og harmoniserede insolvensrammer, vil fremme en mere effektiv tildeling af ressourcer og støtte aktiviteter og sektorer med det bedste vækstpotentiale.

Forbedring af uddannelsesresultater og kompetenceudvikling er afgørende for EU's produktivitet og konkurrenceevne. Der er behov for øgede færdigheder for at imødegå de skiftende økonomiske omstændigheder og for at opnå succes i den grønne og den digitale omstilling. Samtidig viser de seneste testresultater fra OECD's program for international elevevaluering (PISA) et betydeligt fald i 15-årige elevers grundlæggende færdigheder i hele EU. Adgang til en inkluderende uddannelse af høj kvalitet med kvalificerede lærere og moderniserede læseplaner i medlemsstaterne og deres regioner er fortsat afgørende for at sikre EU's velstand, opnå sociale fremskridt og overvinde den talentudviklingsfælde, som nogle regioner står over for ⁽²²⁾. Forbedring af færdighederne inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM) og forøgelse af antallet af færdiguddannede inden for STEM, navnlig kvinder, vil også fremme forskning, innovation og konkurrenceevnen.

4.3 Om miljømæssig bæredygtighed

EU vil i overensstemmelse med sit mål om at opnå klimaneutralitet senest i 2050 og øge konkurrenceevnen og åben strategisk autonomi fortsætte sine bestræbelser på at diversificere energiforsyningen og modernisere energiinfrastrukturen. Den russiske imports andel af EU's samlede gasimport faldt til 15 % i 2023 fra ca. 40 % historisk set, men der er behov for, at visse medlemsstater gør en yderligere indsats for at udfase importen af flydende naturgas fra Rusland. Langt de fleste EU-lande har medtaget REPowerEU-kapitler i deres ændrede genopretnings- og resiliensplaner, som beløber sig til over 60 mia. EUR, hvilket øger udbredelsen

---

⁽²⁰⁾ Dertil kommer, at den kønsbestemte forskel i IKT-færdigheder giver anledning til bekymring. I 2021, som er det seneste år, hvor der er data til rådighed, var 81 % af de beskæftigede IKT-specialister mænd. Se https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=ICT_specialists_in_employment.

⁽²¹⁾ Det Europæiske Innovationsråd (EIC) har forbedret adgangen til finansiering for unge virksomheder på europæisk plan.

⁽²²⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/whats-new/newsroom/14-12-2023-eu-addresses-talent-development-trap-in-new-call-for-regions-to-harness-existing-talent_en.

af vedvarende energi og energieffektiviteten og foranlediger den nødvendige reduktion af afhængigheden af fossile brændstoffer inden 2030. Den planlagte støtte under samhørighedspolitikken på 47 mia. EUR til energieffektivitet, vedvarende energi og intelligente energisystemer vil også spille en vigtig rolle i gennemførelsen af flere nøgleaktioner under REPowerEU-planen. Investeringer i energiproduktion med støtte fra genopretnings- og resiliensfaciliteten forventes at tilvejebringe mindst 60 GW yderligere kapacitet til vedvarende energi senest i 2026, og der vil blive installeret yderligere kapacitet til vedvarende energi på 9,5 GW under samhørighedspolitikken senest i 2029. I 2023 steg andelen af vedvarende energikilder i elproduktionen til 43 % ⁽²³⁾, og reformer af tilladelsesprocedurerne, har ligeledes som led i de regionale beskyttelsesprogrammer bidraget til denne betydelige stigning. For at fastholde dette momentum er det vigtigt, at der tages hånd om de resterende flaskehalse i forbindelse med administrativ kapacitet, herunder for planlægnings- og tilladelsesprocedurer på lokalt plan. Det er desuden afgørende at fremskynde udvidelsen og moderniseringen af elnettene, herunder nye energilagringsfaciliteter og sammenkoblinger, for i større udstrækning at gøre det muligt at integrere vedvarende energikilder i energisystemet og øge elektrificeringen. EU's handlingsplan for nettet ⁽²⁴⁾, der blev vedtaget i november 2023, baner vejen for, at der kan skabes bæredygtige og modstandsdygtige elnet. Den første EU-liste over projekter af fælles og gensidig interesse ⁽²⁵⁾ identificerer energiinfrastrukturer, der er en prioritet for EU med hensyn til at gennemføre den grønne pagt og øge energisikkerheden med fokus på de net, der er nødvendige for elektrificering, udvikling af vedvarende offshoreenergi og udbredelse af grøn brintøkonomi.

Trods visse fremskridt er der stadig en ambitionskløft med hensyn til at nå 2030-målene for vedvarende energi og energieffektivitet. Den europæiske industri er bebyrdet med forholdsvis høje energipriser. Det er derfor afgørende at reducere efterspørgslen efter energi ved at øge energieffektiviteten og skifte til mindre bekostelig vedvarende energi for at forbedre den europæiske konkurrenceevne. De fleste medlemsstater mangler imidlertid et solidt og tilstrækkeligt detaljeret skøn over investeringsbehovene samt konkrete foranstaltninger til at tiltrække private investeringer til at finansiere omstillingen til ren energi. Kommissionen opfordrer alle medlemsstater til at forelægge konkrete og endelige ajourførte nationale energi- og klimaplaner senest den 30. juni 2024 under hensyntagen til dens henstillinger om udkastene til planer og de landespecifikke henstillinger under det europæiske semester. Dette omfatter behovet for, at medlemsstaterne styrker deres politik til udfasning af subsidier til fossile brændstoffer for at tilpasse sig EU's mål om at blive en klimaneutral økonomi. Kommissionen opfordrer også medlemsstaterne til at inddrage eller videreudvikle kapitler om forskning og innovation i deres nationale energi- og klimaplaner med henvisning til den strategiske energiteknologiplan ⁽²⁶⁾.

Det er afgørende for den grønne omstilling og EU's konkurrenceevne at øge uafhængigheden, modstandsdygtigheden og konkurrenceevnen i EU's nettonulindustri. Forordningen om nettonulindustri ⁽²⁷⁾ blev vedtaget i maj 2024 for at opskalere fremstillingen af rene teknologier. Den skaber de gunstige lovgivningsmæssige betingelser, der er nødvendige for at tiltrække og støtte investeringer i teknologier og relaterede projekter med henblik på at matche den øgede efterspørgsel i EU og på verdensplan. Den har også til formål at fremskynde og strømline tilladelsesprocedurerne i medlemsstaterne, navnlig med henblik på at opbygge flere

---

⁽²³⁾ [Global Electricity Review 2024 | Ember \(ember-climate.org\)](#).

⁽²⁴⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=COM%3A2023%3A757%3AFIN>.

⁽²⁵⁾ [Forordning \(EU\) 2022/869](#).

⁽²⁶⁾ [Strategisk energiteknologiplan \(europa.eu\)](#).

⁽²⁷⁾ [Forordningen om nettonulindustri – Europa-Kommission \(europa.eu\)](#).

produktionsanlæg til nettonulsteknologi og investere i dekarbonisering af energiintensive industrianlæg. Eksempler på disse teknologier omfatter brintdrevet transport, bæredygtige flybrændstoffer, nulemissionskøretøjer, højhastighedstog og intelligente transportsystemer. Ud over de 85 mia. EUR til investeringer i vedvarende energi og rene teknologier under samhørighedspolitikken har genopretnings- og resiliensfaciliteten desuden ydet ca. 27 mia. EUR i støtte til produktion og udbredelse af nettonulsteknologi, mens innovationsfonden har ydet ca. 407 mio. EUR. Medlemsstaterne opfordres endvidere til at bruge 25 % af deres ETS-auktionsindtægter til dette formål. InvestEU har indtil videre mobiliseret over 250 mia. EUR i investeringer, hvoraf mere end halvdelen støtter klimainsatsen, og to tredjedele af finansieringen stammer fra private investeringer.

Hvis EU's mål for den grønne og den digitale omstilling skal opfyldes, kræver det adgang til sikre, bæredygtige og diversificerede kilder til kritiske råstoffer, opbygning af forsyningskæder for minedrift, forarbejdning og raffinering, samtidig med at der arbejdes for bæredygtige indkøbspraksisser, genanvendelse og udbredelse af sekundære råstoffer. Retsakten om kritiske råstoffer, der trådte i kraft den 23. maj 2024, skaber en lovgivningsmæssig ramme for at styrke EU's forsyningsikkerhed for kritiske råstoffer. Den udpeger strategiske projekter i værdikæden for en undergruppe af kritiske råstoffer og omfatter desuden foranstaltninger til at styrke EU's overvågningskapacitet og forbedre cirkulariteten af kritiske råstoffer på det europæiske marked. Fremme af den cirkulære økonomi, herunder cirkulære løsninger, vil bidrage yderligere til at opnå klimaneutralitet, da det har potentiale til at spare op til 25 % af EU's nuværende drivhusgasemissioner ⁽²⁸⁾.

EU har med den europæiske klimalov forpligtet sig til at opnå klimaneutralitet senest i 2050 og styrke klimatilpasningen. Der er behov for en større indsats for at reducere drivhusgasemissionerne og energiforbruget for at nå de bindende mellemliggende mål for 2030, navnlig inden for transport, bygninger og landbrug. En væsentlig del af medlemsstaternes investeringer under genopretnings- og resiliensfaciliteten har til formål at udvikle bæredygtig mobilitet og forbedre energieffektiviteten. Direktivet om bygningers energimæssige ydeevne ⁽²⁹⁾ og det nye europæiske Bauhaus-initiativ ⁽³⁰⁾ er afgørende for at skabe et klimaneutralt, cirkulært og naturpositivt bebygget miljø ⁽³¹⁾. En reduktion af industriforureningen gennem indførelse af renere produktionsteknologier vil også medføre betydelige omkostningsbesparelser ⁽³²⁾. Udfasningen af fossile brændstoffer samt reformen af miljøskadelige subsidier og gennemførelsen af tilgange til grøn budgettering bør også fremskyndes. Sideløbende hermed er det nødvendigt at styrke medlemsstaternes kulstofdræn fra deres sektorer for arealanvendelse, ændringer i

---

⁽²⁸⁾ Europa-Kommissionen (2024), konsekvensanalyserapport, der ledsager meddelelsen "[Sikring af vores fremtid – Europas klimamål for 2040 og vejen til klimaneutralitet senest i 2050 Opbygning af et bæredygtigt, retfærdigt og velstående samfund](#)".

⁽²⁹⁾ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/energy-performance-buildings-directive_en.

⁽³⁰⁾ Når medlemsstaterne gennemfører deres investeringer, bør de bygge på de værdier og principper, som ligger til grund for det nye europæiske Bauhaus, for at fremme bæredygtighed med økonomisk overkommelige løsninger, hvor det er relevant, og ved at inddrage lokalsamfundene i udformningen af omstillingsløsninger. "[New European Bauhaus: beautiful, sustainable, together.](#)" – Den Europæiske Union (europa.eu).

⁽³¹⁾ Værktøjer såsom "Level(s)" og protokollen for bygge- og nedrivningsaffald er praktiske vejledninger til bygge- og renoveringsprojekter, der forbedrer ydeevnen med hensyn til bæredygtighed i hele livscyklussen. Grønne offentlige indkøb kan også anvendes direkte af offentlige myndigheder.

⁽³²⁾ Op til 193 mia. EUR ifølge Det Europæiske Miljøagentur (2024), "[The costs to health and the environment from industrial air pollution in Europe – 2024 update](#)" (sundheds- og miljøomkostninger fra industriel luftforurening i Europa – opdatering 2024), tal for de vigtigste luftforurenende stoffer (NH₃, NO_X, PM₁₀, SO₂, NMVOC'er) beregnet ved hjælp af metoden for fastsættelse af et statistisk liv.

arealanvendelse og skovbrug (LULUCF). Kommissionen vedtog desuden i marts 2024 en meddelelse om styring af klimarisici ⁽³³⁾, der peger på den betydelige indsats, som kræves af medlemsstaterne for at sikre, at der findes passende institutionelle rammer til at håndtere disse risici. Kystregioner, middelhavsregioner og østlige regioner er mere sårbare og rammes uforholdsmæssigt hårdt og står over for et anslået årligt økonomisk tab på mindst 1 % af BNP og en større menneskelig eksponering for klimarelaterede skader. Vandmodstandsdygtighed ⁽³⁴⁾ og -tilgængelighed samt vandforvaltning, navnlig i regioner, der er mere berørt af klimaændringer og vandforurening, herunder regionerne i den yderste periferi, er fortsat afgørende for, at økosystemerne kan fungere godt. Dette vedrører især energiomstillingen og energiforsynings sikkerheden. Gennemførelsen af princippet om, at forureneren betaler, vil sikre, at prissignaler tager højde for eksterne virkninger for miljøet.

4.4 Retfærdighed

EU's arbejdsmarked udviser fortsat modstandsdygtighed med en beskæftigelse, der ligger tæt på rekordhøje niveauer, og realindkomsten er begyndt at stige igen for de fleste mennesker. Beskæftigelsesvæksten har været større blandt kvinder, lovlige indvandrere og ældre arbejdstagere. Dette blev ledsaget af en robust lønvækst, som forventes at stige til 5,9 % i 2023. Lønvæksten oversteg inflationen i tredje kvartal af 2023, mens reallønnen forventes fuldt ud at nå op på 2021-niveauet i 2025. Mindstelønninger spiller fortsat en vigtig rolle i denne henseende ⁽³⁵⁾.

Samtidig er manglen på arbejdskraft fortsat udbredt på tværs af sektorer og kvalifikationsniveauer, selv om situationen har forbedret sig noget i de seneste kvartaler ⁽³⁶⁾, mens arbejdsløsheden fortsat er høj i nogle regioner, og der er fortsat uligheder. Der er stadig rigelig plads til at forbedre arbejdsmarkedsdeltagelsen for underrepræsenterede grupper, herunder kvinder, ældre og unge samt ugunstigt stillede grupper såsom romaer, personer med migrantbaggrund og personer med handicap som understreget i den nyligt vedtagne handlingsplan om mangel på arbejdskraft og færdigheder ⁽³⁷⁾, samt i pakken om mobilitet for færdigheder og talent ⁽³⁸⁾ og EU's ligestillingsstrategier ⁽³⁹⁾. På lang sigt vil manglen på arbejdskraft med de nødvendige færdigheder sandsynligvis stige yderligere som følge af reduktionen af arbejdsstyrken på grund af demografiske ændringer og stigningen i efterspørgslen efter arbejdstagere med specifikke færdigheder, f.eks. dem, der er nødvendige for den digitale og den grønne omstilling samt sundheds- og langtidsplejesektoren. Handlingsplanen fremhæver betydningen af øget deltagelse i uddannelse. Der er behov for, at medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter i fællesskab opbygger viden om færdigheder, etablerer nye sektorspecifikke og regionale færdighedspartnerskaber og tilpasser læseplanerne for bedre at opfylde arbejdsmarkedets behov,

---

⁽³³⁾ Europa-Kommissionen, "[Håndtering af klimarisici – beskyttelse af mennesker og velstand](#)", se: [b04a5ed8-83da-4007-9c25-1323ca4f3c92_en \(europa.eu\)](#).

⁽³⁴⁾ Evnen til at overleve og trives i forbindelse med vandrelaterede chok og belastninger, f.eks. tørke eller oversvømmelser.

⁽³⁵⁾ Vedtagelsen af EU's direktiv om mindstelønninger (direktiv (EU) 2022/2041) skaber et positivt momentum for foranstaltninger, der sikrer passende mindstelønninger.

⁽³⁶⁾ Med 2,5 % i fjerde kvartal af 2023 er andelen af ledige stillinger i EU fortsat mere end dobbelt så højt som for ti år siden.

⁽³⁷⁾ [Vi skal nedbringe manglen på arbejdskraft og kompetencer i EU – Europa-Kommissionen \(europa.eu\)](#).

⁽³⁸⁾ [Pakken om mobilitet for færdigheder og talent](#) vil bidrage til at afhjælpe manglen på arbejdskraft og færdigheder ved at tiltrække og fastholde kvalificerede tredjelandstatsborgere til Unionen via EU's talentpulje og anerkendelse af kvalifikationer.

⁽³⁹⁾ [Strategierne for en Union med lige muligheder](#) fremmer lige muligheder på arbejdsmarkedet og inden for uddannelse for kvinder og dårligt stillede grupper såsom personer med handicap og personer med racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund, herunder romaer.

herunder inden for erhvervsuddannelse. En hensigtsmæssig udformning af skattemæssige og sociale ydelser (under hensyntagen til deres fordelingsmæssige virkning), passende arbejdsvilkår og forbedring af aktive arbejdsmarkedspolitikker kan desuden bidrage til at fremme deltagelsen på arbejdsmarkedet. Ud over at lukke kønsbetingede forskelle i beskæftigelsesfrekvensen bidrager investeringer og reformer til at forbedre uddannelsesresultater og færdigheder og til at forbedre lige muligheder, arbejdsmarkedsresultater og produktivitet.

Forbedring af uddannelsesresultaterne for alle er afgørende for at styrke produktiviteten og konkurrenceevnen og støtte opadgående social konvergens i EU. Det generelt bekymrende fald i PISA-resultaterne afspejler et niveau, der generelt er faldet – herunder for de personer, der klarer sig bedst, og som forventes at bidrage til den fremtidige innovation – samt en voksende socioøkonomisk kløft i uddannelsesresultaterne, hvilket understreger behovet for at forbedre uddannelsesresultaterne generelt, mindske uligheder og fremme topkvalitet på uddannelsesområdet ⁽⁴⁰⁾. Der er fortsat et højt niveau af inaktive unge. Voksende forskelle, herunder markante regionale forskelle i adgangen til og kvaliteten af uddannelse, hæmmer hele regioner og dårligt stillede befolkningsgrupper, hvilket undergraver medlemsstaternes sociale og territoriale samhørighed og konkurrenceevne. Der er behov for en politisk indsats for at øge tilgængeligheden, inklusionen og kvaliteten af uddannelse, fremme gode resultater i skolen, skabe muligheder for, at de studerende kan opnå topkvalitet, og sikre en gnidningsløs overgang mellem uddannelse og beskæftigelse. En sådan indsats tjener desuden i sidste ende til at støtte demokratiske værdier og vores frie samfunds funktion. En intensivering af udbuddet af inkluderende førskoleundervisning og børnepasning af høj kvalitet kan forbedre læringsmulighederne for dårligt stillede børn og fremme kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet.

De øgede leveomkostninger skader de mest sårbare dele af vores samfund. Selv om inflationen falder hurtigt, har højere fødevarer-, energi- og transportomkostninger især en negativ indvirkning på lavindkomstgrupper og personer i dårligt stillede situationer ⁽⁴¹⁾. Dette berettiger en fortsat indsats for at mindske fattigdommen, herunder energifattigdommen. Selv om fattigdomsrisikoen generelt er forblevet uændret, er børnefattigdommen stigende, og forskellene i sociale vilkår, f.eks. mellem forskellige grupper og regioner, gør fortsat overvågning nødvendig. Økonomisk overkommelig adgang til basale tjenester er fortsat vigtig for at opfylde menneskers grundlæggende behov, da det medfører, at færre er truet af fattigdom eller social udstødelse, og at der er en mindre kønsbestemt forskel i beskæftigelsen ⁽⁴²⁾. Den utilstrækkelige adgang til økonomisk overkommelige boliger er en stigende udfordring i hele EU og berører nogle medlemsstater i højere grad end andre.

De sociale beskyttelsessystemer skal være tilstrækkelige og egnede til fremtiden. Befolkningens aldring, ændringer i arbejdslivet og den grønne og den digitale omstilling gør, at den måde, hvorpå de sociale beskyttelsessystemer udformes og finansieres, videreudvikles for at sikre, at folk fortsat bidrager til og nyder godt af social beskyttelse. Dette omfatter styrkelse af incitamentter og støtte til støttemodtagere, så de kan komme ind på arbejdsmarkedet, og forbedring af ydelsernes tilstrækkelighed, omkostningseffektivitet og dækning, herunder sundhedspleje og langtidspleje. I mange medlemsstater lægges der fortsat vægt på at styrke sundheds- og langtidsplejesystemernes modstandsdygtighed og kapacitet, herunder gennem

---

⁽⁴⁰⁾ Efter en uforholdsmæssig stigning havde omkring halvdelen af alle elever med en dårligt stillet socioøkonomisk baggrund (48 %) ikke nået et minimumsniveau for færdigheder inden for matematik i 2022.

⁽⁴¹⁾ F.eks. enlige forældre, personer med handicap og personer med migrantbaggrund eller etniske nationale mindretal (såsom romaer).

⁽⁴²⁾ [The EU regional Social Progress index 2.0 2024 edition.](#)

afinstitutionalisering, tilstrækkelig og passende infrastruktur og afhjælpning af manglen på arbejdskraft, herunder gennem passende arbejdsvilkår. Udnyttelse af det potentiale, som digitale værktøjer og kunstig intelligens repræsenterer, kan også bidrage til at give adgang til sundhedspleje på en mere effektiv måde, men det kræver, at sundhedspersonalets og den brede offentligheds digitale færdigheder øges. Det er desuden vigtigt at sikre, at den digitale omstilling af sundhedssystemerne gavner alle borgere og bidrager til at mindske ulighederne på sundhedsområdet. Medlemsstaterne opfordres desuden til at håndtere demografiske ændringer på tværs af alle politikområder ved at gøre brug af de tilgængelige værktøjer på EU-plan – herunder i den demografiske værktøjskasse ⁽⁴³⁾ i kombination med nationale politikker og basere deres indsats på den lokale virkelighed.

Omstillingen til et klimaneutralt Europa skal være retfærdig og inklusiv. Økonomisk og teknisk støtte fra Fonden for Retfærdig Omstilling og andre instrumenter hjælper sårbare regioner med at fremskynde deres økonomiske diversificering og hjælper folk i disse regioner med at erhverve færdigheder til de job, der skabes som følge af omstillingen til et klimaneutralt Europa.

Gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder understøtter fortsat opadgående social konvergens i EU ⁽⁴⁴⁾. På trods af fremskridt med hensyn til de nationale beskæftigelsesmål for 2030 er der behov for en yderligere betydelig indsats fra medlemsstaternes side, navnlig for at opfylde målene om færdigheder og fattigdomsbekæmpelse, men også for at bidrage til opfyldelsen af de EU-dækkende forpligtelser på disse områder og for at støtte opadgående social konvergens og social samhørighed i EU. Ud over at gennemføre centrale reformer på disse områder investerer medlemsstaterne kraftigt i et mere socialt Europa, idet der er afsat over 163 mia. EUR til uddannelse, sundhed, beskæftigelse og sociale politikker under genopretnings- og resiliensfaciliteten og over 165 mia. EUR i investeringer (med national medfinansiering) under samhørighedspolitikken i 2021-2027. Den 6. maj 2024 offentliggjorde Kommissionen en detaljeret landeanalyse inden for beskæftigelse, uddannelse, færdigheder og social beskyttelse og inklusion for syv medlemsstater i overensstemmelse med kendetegnene ved rammen for social konvergens (jf. tekstboks 3) ⁽⁴⁵⁾. Kommissionen foreslår endvidere som led i forårspakken at ajourføre beskæftigelsesretningslinjerne for den næste årlige cyklus for at afspejle den seneste socioøkonomiske kontekst og de seneste politiske initiativer.

⁽⁴³⁾ [EUR-Lex – 52023DC0577 – DA – EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

⁽⁴⁴⁾ Kommissionens [landeanalyse af social konvergens i overensstemmelse med kendetegnene ved rammen for social konvergens \(SCF\)](#) – SWD(2024)132.

⁽⁴⁵⁾ Se Kommissionens [landeanalyse af social konvergens i overensstemmelse med kendetegnene ved rammen for social konvergens \(SCF\)](#) – SWD(2024)132.

Tekstboks 3: Analyse af opadgående social konvergens i overensstemmelse med kendetegnene ved rammen for social konvergens

Kommissionen vurderede, at der var udfordringer med hensyn til opadgående social konvergens i syv medlemsstater i overensstemmelse med kendetegnene ved rammen for social konvergens. Rammen for social konvergens omfatter en analyse i to faser af risici og udfordringer i forbindelse med opadgående social konvergens i medlemsstaterne. I den første analyse, der præsenteres i den fælles beskæftigelsesrapport for 2024 ⁽⁴⁶⁾, analyseres arbejdsmarkeds-, færdigheds- og socialpolitikkerne for alle medlemsstater. Det konstateredes, at syv medlemsstater (Bulgarien, Estland, Spanien, Italien, Litauen, Ungarn og Rumænien) udgjorde en risiko for opadgående social konvergens. En anden faseanalyse for disse syv lande blev offentliggjort af Kommissionens tjenestegrene i maj 2024 med fokus på de politikområder, der blev identificeret som potentielle risici for opadgående social konvergens i første fase via nøgleindikatorerne i den sociale resultattavle. Denne anden fase af analysen bygger på en bred vifte af kvantitativ og kvalitativ dokumentation og de vigtigste faktorer, der ligger til grund for udfordringerne i forbindelse med opadgående social konvergens. Den foretager en nærmere undersøgelse af udviklingen og tager hensyn til de relevante politiske tiltag, som medlemsstaten iværksætter eller planlægger. Resultaterne af analysen af social konvergens afspejles i landerapporterne og danner grundlag for det europæiske semester 2024.

Denne analyse har bidraget til de multilaterale gennemgange i de relevante udvalg i Rådet.

5. KONKLUSION

Det europæiske semester udgør rammen for politisk koordinering med henblik på at tackle centrale økonomiske og sociale udfordringer på EU- og medlemsstatsplan. Det europæiske semester 2024 fokuserer især på konkurrenceevne og indeholder en opfordring til EU og dets medlemsstater om at tackle hindringer, der ikke er tilstrækkeligt dækket af foranstaltninger i genopretnings- og resiliensplanerne eller i programmerne under samhørighedspolitikken. Det baner også vejen for en vellykket gennemførelse af den nye ramme for økonomisk styring, som vil styrke den finanspolitiske holdbarhed og støtte langsigtet bæredygtig vækst og modstandsdygtighed og samtidig sørge for, at EU fortsat gør fremskridt hen imod navnlig at opfylde målene for bæredygtig udvikling og klima- og energimålene. De fleste medlemsstater gør fortsat fremskridt med gennemførelsen af deres genopretnings- og resiliensplaner og programmer under samhørighedspolitikken. I lyset af fristen for afholdelse af udgifter under genopretnings- og resiliensfaciliteten i 2026 og midtvejs gennemgangen af samhørighedspolitikken rådes nogle medlemsstater imidlertid til hurtigst muligt at håndtere akkumulerede forsinkelser og strukturelle udfordringer. Midtvejsevalueringen af samhørighedspolitikken programmer giver mulighed for at overveje tilpasninger og for at gøre brug af STEP-initiativet til at forbedre konkurrenceevnen.

Kommissionen opfordrer Det Europæiske Råd til at godkende og EU-Rådet til at vedtage Kommissionens forslag til de landespecifikke henstillinger for 2024. Den opfordrer også alle medlemsstater til fuldt ud og rettidigt at gennemføre henstillingerne i tæt dialog med arbejdsmarkedets parter, civilsamfundsorganisationer og andre relevante aktører.

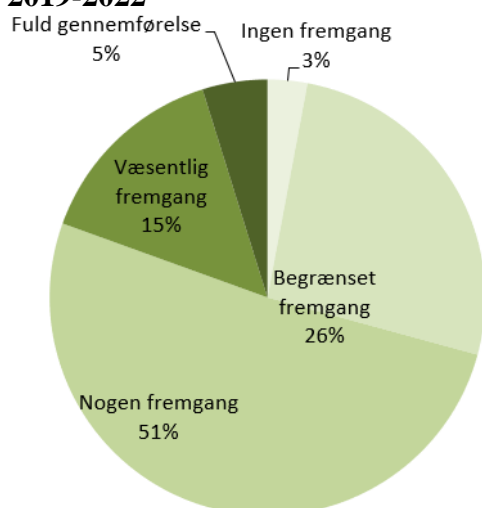
⁽⁴⁶⁾ [Den fælles beskæftigelsesrapport 2024 vedtaget af EPSCO-Rådet den 11. marts 2024.](#)

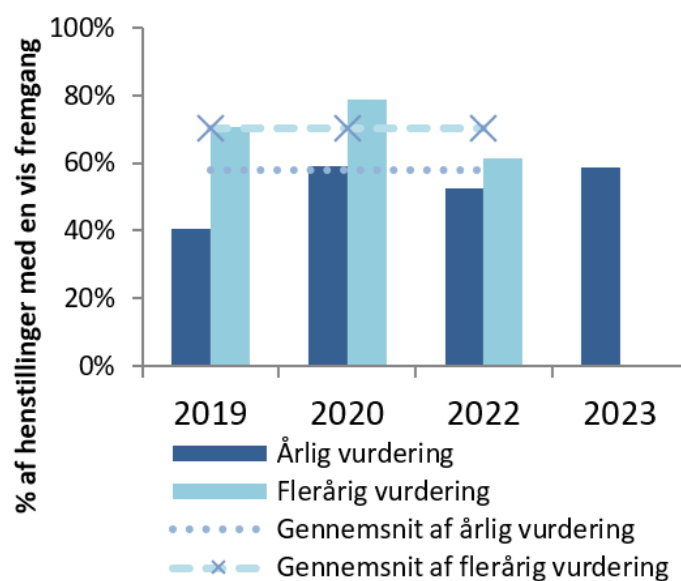
TILLÆG 2 – FREMSKRIDT MED GENNEMFØRELSEN AF DE LANDESPECIFIKKE HENSTILLINGER

I det europæiske semester 2024 gøres der status over de politiske foranstaltninger, som medlemsstaterne har truffet for at tackle de strukturelle udfordringer, der er identificeret i de landespecifikke henstillinger, der er vedtaget siden 2019. Efter oprettelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten som et vigtigt redskab til at opfylde EU's og medlemsstaternes politiske prioriteter tages der i vurderingen af de landespecifikke henstillinger for 2024 hensyn til de politiske foranstaltninger, som medlemsstaterne hidtil har truffet (⁴⁷), samt til de tilsagn, der er givet i genopretnings- og resiliensplanerne), afhængigt af deres gennemførelsesgrad. Vurderingen afspejler derfor de nuværende faser af gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanerne og ikke det fremskridt, der kan opnås under forudsætning af en fuldstændig gennemførelse af planerne (⁴⁸). I overensstemmelse med genopretnings- og resiliensfacilitetens anvendelsesområde omfatter vurderingen af de landespecifikke henstillinger for 2024 de landespecifikke henstillinger for 2019-2022 (flerårig vurdering) og vurderingen af de landespecifikke henstillinger for 2023 (årlig vurdering).

Figur 1: Nuværende niveau for gennemførelse af de landespecifikke henstillinger for 2019-2022

Figur 2: Gennemførelse af de landespecifikke henstillinger for 2019-2023: årlig vurdering i hvert på hinanden følgende år i forhold til den hidtidige gennemførelse

Bemærk: Den flerårige vurdering i figur 1 ser på gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger fra 2019-2022 fra det tidspunkt, hvor henstillingerne blev vedtaget, og indtil offentliggørelsen af denne meddelelse. Det skal bemærkes, at de

(⁴⁷) Inklusive de politiske tiltag der er indberettet i det nationale reformprogram og i forbindelse med rapporteringen for genopretnings- og resiliensfaciliteten (dvs. den halvårslige rapportering om fremskridtene med gennemførelsen af milepæle og mål og som følge af vurderingen af betalingsanmodninger).

(⁴⁸) Medlemsstaterne blev anmodet om i deres genopretnings- og resiliensplaner at tage hensyn til alle eller en betydelig del af de relevante landespecifikke henstillinger på en effektiv måde. I vurderingen af de landespecifikke henstillinger overvejes gennemførelsesgraden for de foranstaltninger, der indgår i genopretnings- og resiliensplanerne, og de foranstaltninger, der gennemføres uden for genopretnings- og resiliensplanerne på vurderingstidspunktet. De foranstaltninger, der er fastsat i bilagene til Rådets vedtagne gennemførelsesafgørelser om godkendelse af vurderingen af genopretnings- og resiliensplanerne, som endnu ikke er vedtaget eller gennemført, men som anses for at være troværdigt bebudet, i overensstemmelse med vurderingsmetoden for de landespecifikke henstillinger, hører under "begrænsede fremskridt". Når disse foranstaltninger er gennemført, hører de under "visse/væsentlige fremskridt" eller "fuld gennemførelse" afhængigt af deres relevans.

landespecifikke henstillinger for 2021 kun vedrører finanspolitikken, og at vurderingen af de landespecifikke henstillinger for 2024 ikke længere anses for at være relevant. I figur 2 viser den årlige vurdering de fremskridt, der er gjort i det første år efter vedtagelsen af de landespecifikke henstillinger, mens den flerårige vurdering viser en vurdering af tidligere landespecifikke henstillinger indtil i dag.

Fra et flerårigt perspektiv er der i det mindste gjort visse fremskridt med gennemførelsen af **71 % af de landespecifikke henstillinger for 2019-2022** (se figur 1). Sammenlignet med sidste års vurdering er der gjort betydelige yderligere fremskridt med de landespecifikke henstillinger for både 2019 og 2020. I 75 % af disse landespecifikke henstillinger er der i det mindste hidtil gjort visse fremskridt med hensyn til gennemførelsen, sammenlignet med 68 % i 2023. Dette viser, at genopretnings- og resiliensfaciliteten som et resultatbaseret instrument fortsat fremskynder den politiske indsats for at gennemføre relevante landespecifikke henstillinger, og den forventes yderligere at styrke gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger, efterhånden som der gennemføres yderligere reformer og investeringer i genopretnings- og resiliensplanerne i de kommende år. Der er dog markante forskelle på reformgennemførelsen inden for forskellige politikområder. Medlemsstaterne har i de seneste år gjort størst fremskridt med hensyn til adgang til finansiering og finansielle tjenesteydelser efterfulgt af bekæmpelse af hvidvask af penge, arbejdsmarkedets funktion og budgetrammer og finanspolitisk styring. På den anden side har fremskridtene været særligt langsomme med hensyn til skattepolitik, skatteforvaltning, skatteunddragelse og skatteundgåelse, ikke-forskelsbehandling og lige muligheder, pensionssystemer og boliger.

Generelt er der gjort betydelige fremskridt med at gennemføre landespecifikke henstillinger fra 2023. Medlemsstaterne har som minimum gjort "visse fremskridt" med næsten 59 % af de henstillinger, de modtog i juli 2023 (figur 2). I betragtning af de politikområder, hvorunder et betydeligt antal medlemsstater modtog en henstilling i 2023, er der generelt gjort de fleste fremskridt med budgetrammen og den finanspolitiske styring efterfulgt af erhvervs klima, energieffektivitet, vedvarende energi samt energiinfrastruktur og -net. I modsætning hertil er der gjort mindre fremskridt med hensyn til at gennemføre henstillinger om skattepolitik.

Resultaterne af vurderingen af de landespecifikke henstillinger for 2024 vil sammen med resultaterne fra de foregående år være tilgængelige på Kommissionens websted i juni.

TILLÆG 3 – FREMSKRIDT MED GENNEMFØRELSEN AF VERDENSMÅLENE FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING I EU

I løbet af den vurderede femårsperiode ⁽⁴⁹⁾ har EU gjort betydelige fremskridt med hensyn til at mindske uligheder (mål 10), sikre anstændigt arbejde og økonomisk vækst (mål 8) og fattigdomsbekæmpelse (mål 1). Der er også gjort gode fremskridt med hensyn til målene stop sult (mål 2), industri, innovation og infrastruktur (mål 9), ansvarligt forbrug og ansvarlig produktion (mål 12), livet i havet (mål 14), kvalitetsuddannelse (mål 4) og ligestilling mellem kønnene (mål 5). EU har også oplevet fremskridt hen imod målene om fred, retfærdighed og stærke institutioner (mål 16), bæredygtige byer og lokalsamfund (mål 11), partnerskaber for handling (mål 17) og klimaindsats (mål 13).

Fremskridtene hen imod målet om rent vand og sanitet (mål 6) var

begrænsede, idet flere indikatorer viste en positiv udvikling, mens andre ikke viste nogen fremskridt eller endda bevægede sig væk fra målet. For så vidt angår ren energi til overkommelige priser (mål 7) blev der observeret en lille bevægelse væk fra målet på grund af den negative indvirkning på prisoverkommeligheden forårsaget af Ruslands angrebskrig mod Ukraine og den deraf følgende energikrise i EU. Fremskridtene hen imod målet om sundhed og trivsel (mål 3) blev forstyrret af tilbageskridt forårsaget af covid-19-pandemien, som nu er fuldt synlige i de tilgængelige data. Målet om livet på land (mål 15) er kendetegnet ved adskillige uholdbare tendenser inden for biodiversitet og jordforringelse, der har givet anledning til en moderat ugunstig vurdering af EU's fremskridt på dette område i løbet af den vurderede kortsigtede periode. Europa-Kommissionen har foreslået vigtige politiske initiativer til at vende forringelsen af økosystemer som led i den europæiske grønne pagt, såsom EU's

Bemærk: Figuren ovenfor viser, hvor hurtigt EU har gjort fremskridt hen imod hvert af de 17 mål i den seneste femårsperiode ifølge de udvalgte indikatorer. Metoden til vurdering af indikatorer og aggregering heraf på målniveau samt mere detaljerede analyser kan findes på Eurostats websted: [Overview – Sustainable development indicators – Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&code=sdg).

biodiversitetsstrategi, EU's skovstrategi, EU's jordbundsstrategi for 2030 og jord til bord-strategien.

TILLÆG 4 – RESULTATER AF DYBDEGÅENDE UNDERSØGELSER AF MAKROØKONOMISKE UBALANCER I MEDLEMSSTATERNE

Der er konstateret ubalancer eller uforholdsmæssigt store ubalancer i 9 ud af de 12 medlemsstater, som har været genstand for en dybdegående undersøgelse. I de dybdegående undersøgelser var der foretaget en analyse af omfanget af ubalancerne, hvordan de har udviklet sig i den seneste tid og forventes at udvikle sig samt af den politiske reaktion herpå. I år er analysen af de dybdegående undersøgelser blevet fremlagt forud for forårspakken for det europæiske semester for at muliggøre mere dybdegående multilaterale drøftelser med medlemsstaterne forud for konklusionerne om resultaterne af ubalancer og den efterfølgende formulering af de landespecifikke henstillinger ⁽⁵⁰⁾.

Klassifikationerne afspejler også ikrafttrædelsen af den nye ramme for økonomisk styring ved at præcisere PMU's og stabilitets- og vækstpagtens respektive roller i den overordnede makroøkonomiske overvågning, navnlig ved vurdering af risici for den finanspolitiske holdbarhed. Stabilitets- og vækstpagten bør betragtes som et passende redskab til overvågning og udstedelse af politiske henstillinger i de tilfælde, hvor risiciene hovedsagelig er forankret i hensynet til den finanspolitiske holdbarhed, og hvor de politiske reaktioner i vid udstrækning ligger inden for det finanspolitiske område. Hvis der er bredere makroøkonomiske risici ud over den finanspolitiske holdbarhed, herunder mulige afsmittende virkninger, der kræver en bredere politisk reaktion, bør proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer (PMU) fortsat supplere overvågningen under stabilitets- og vækstpagten. Hvis sårbarheder ikke er rodfæstet i stor gæld eller finanspolitisk lempelighed, vil proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer være det vigtigste middel til at sikre en tilstrækkelig stærk overvågningsmekanisme.

Udviklingen i sårbarhederne har været forskellig fra medlemsstat til medlemsstat, men i mange tilfælde er sårbarhederne aftaget, efterhånden som de økonomiske forhold er tilpasset den høje – men faldende – inflation. Dette års vurdering af ubalancer fandt sted på baggrund af en svag udvikling sidste år og udsigten til en gradvis stigning i væksten i år. Inflationspresset er aftaget, dels på grund af et betydeligt fald i energipriserne, der bidrog til stillingen over for udlandet, men omkostnings- og prispresset er stadig relevant. Samtidig øger stramningen af de finansielle forhold i de seneste to år risiciene. Sideløbende hermed er udviklingen i sårbarhederne også blevet påvirket af de forskellige grader af politiske tiltag. Virkningen af denne økonomiske udvikling er muligvis ikke blevet afdækket fuldt ud, hvilket kræver en fortsat nøje overvågning af ubalancerne, idet det er særlig vigtigt at have et fremadskuende perspektiv. Afsnittene nedenfor uddyber de mest relevante sårbarheder og udsigter på nuværende tidspunkt.

Presset på den omkostnings- og prismæssige konkurrenceevne aftager, men divergerende dynamikker landene imellem er stadig et problem. Den samlede inflation er klart faldet i alle EU-lande – idet faldende energipriser spiller en central rolle – selv om inflationsdæmpningen har været bredere, hvilket fremgår af betydelige fald i kerneinflationen siden begyndelsen af 2023. Inflationsforskellene er faldet i euroområdet og i EU, men ikke

---

⁽⁵⁰⁾ De 12 dybdegående undersøgelser blev offentliggjort i to partier, en i marts (for Cypern, Nederlandene, Rumænien, Slovakiet, Spanien og Sverige) og en anden i april (for Frankrig, Grækenland, Italien, Portugal, Tyskland og Ungarn): [In-depth reviews – Europa-Kommissionen \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/dbp-reviews-2024).

ensartet. Forskelle i den hastighed, hvormed lavere energipriser giver sig udslag i lavere priser på andre varer og tjenesteydelser, og forskelle i timing i forbindelse med udfasningen af de foranstaltninger, der var blevet truffet for at begrænse energipriserne i 2022, spiller en rolle for differentierede reduktioner i inflationen. Det indenlandske inflationspres er fortsat betydeligt, idet enhedslønomkostningerne og fortjenstmargenerne er steget yderligere. Enhedslønomkostningerne steg i 2023 som følge af en høj lønvækst på baggrund af en historisk lav arbejdsløshed og en træg arbejdsproduktivitet, samtidig med at der var svag vækst. Omvendt kan den nominelle appreciering af valutakursen, herunder for de fleste lande uden for euroområdet, have dæmpet noget af inflationspresset.

Selv om det forventes at aftage yderligere, er omkostnings- og prispresset fortsat et problem. Udsigterne er en yderligere afmatning af omkostningspresset, herunder enhedslønomkostningerne, da lønvæksten forventes at aftage, og produktiviteten forventes at stige i takt med konjunkturudviklingen. Inflationen er dog stadig høj i en stor del af euroområdet og EU. Nedbringelsen af inflationen kan stige langsommere end forventet, hvis presset fra løn- og indtjeningsdynamikken forbliver stærkt i lang tid. Vedvarende forskelle i omkostnings- og prisudviklingen, som ikke er rodfæstet i øget produktivitet, kan give varige tab af konkurrenceevnen med risici for stillingen over for udlandet og effektiviteten af den monetære kurs. Dette kræver politiske tiltag, herunder anvendelse af finanspolitikken til at holde efterspørgslen på et mere bæredygtigt niveau, og bestræbelser på at forbedre markedernes funktion.

De løbende poster blev styrket med lavere energipriser, men de fortsatte store underskud på betalingsbalancens løbende poster og overskud giver anledning til bekymring over dynamikken i den indenlandske efterspørgsel. Stillingen over for udlandet i hele EU har haft gavn af faldet i energiimportpriserne fra det højeste niveau i 2022. Samtidig nød nogle lande godt af en yderligere kraftig vækst i turismeeksporten, mens andre landes handelsbalancer blev påvirket af svaghed i verdenshandelen, især inden for fremstilling af varer og navnlig handel med lande uden for EU. Ud over energibalancen var der generelt set variationer i udviklingen i stillingen over for udlandet, til dels afhængigt af den indenlandske efterspørgsel. I nogle tilfælde har dynamisk forbrug og investeringer ført til, at store underskud på betalingsbalancens løbende poster trækker ud. I andre tilfælde bidrog træg indenlandsk efterspørgsel til, at der fortsat var store overskud.

Fremover forventes ændringerne på de løbende poster at blive mere afdæmpede end i de seneste år, men de kan i mange tilfælde forventes at udvise små stigninger. De forventede ændringer skyldes begrænsede udsving i handelsvilkårene samt udsigten til en vis stigning i den globale handel sammen med begrænsede ændringer i den indenlandske efterspørgsel. De fleste af de store underskud på betalingsbalancens løbende poster forventes kun at falde svagt. Disse underskud har desuden tendens til at være svagere end de grundlæggende faktorer og dårligere end niveauet før pandemien. De fleste andre tilfælde forventes at blive skærpet yderligere, herunder langvarige store overskud på betalingsbalancens løbende poster, som dog forventes at ligge et godt stykke under niveauet før 2022.

De fleste af de negative nettostillinger over for udlandet forbedredes yderligere i 2023 takket være væksten i det nominelle BNP. Nogle af de mere negative stillinger forbedredes trods store underskud på de løbende poster. Nogle af disse mere negative andele af

nettostillinger over for udlandet i forhold til BNP forbedres muligvis ikke yderligere i år eller næste år og i andre tilfælde ikke så meget som på det seneste, hvilket afspejler lavere nominal BNP-vækst og vedvarende store eksterne lånebehov.

Boligpriserne er i nogle tilfælde blevet modereret eller er faldet, hvilket har mindsket overvurderingen af boligmarkederne. Boligmarkederne aftog yderligere i 2023 på baggrund af strammere finansieringsvilkår og husstandsindkomster under pres. Disse to faktorer har reduceret husholdningernes lånekapacitet og dæmpet efterspørgslen efter boliger. Korrektionen af boligpriserne har været mere udtalt i lande, hvor priserne var mere overvurderet, og husholdningerne var mere gældstyngede. I disse tilfælde faldt graden af overvurdering af boligmarkederne – selv om boligpriserne typisk fortsat er overvurderet – og forholdet mellem pris og indkomst faldt. Derimod fortsatte boligpriserne i nogle få tilfælde med at stige kraftigt. Undertiden fortsatte dynamikken fra de tidligere år, mens der i andre tilfælde sås en ny tendens. Priserne på erhvervsejendomme er også blevet korrigeret, men er stadig et problem i nogle lande.

Udviklingen i boligpriserne bør forblive moderat, da de finansielle forhold fortsat er stramme, men priserne kan med tiden stige igen, efterhånden som lånekapaciteten bedres, hvis der fortsat er et begrænset udbud. Perioden med fald i boligpriserne er muligvis ved at være slut, men udsigterne er på kort sigt stadig præget af stramme finansieringsforhold, der bremser efterspørgslen og priserne. Disse faktorer kan dog vende, efterhånden som renteniveauet falder, og husstandsindkomsterne stiger med reallønssstigninger. Samtidig tyder de seneste fald i antallet af nye boliger og byggetilladelser i flere lande på, at det manglende udbud af boliger kan blive værre i stedet for at blive bedre, hvilket vil medføre et opadrettet pres på priserne. Samtidig fortsætter de politiske aspekter med at presse på for gældsfinansieret ejerskab af boliger i forskellige lande, herunder skatteelementer og dårligt fungerende udlejningsmarkeder, som kan blive udsat for prisstigninger, når finansieringsvilkårene bliver tilstrækkeligt attraktive. Bekymringerne vedrørende erhvervsejendomme er endnu ikke forsvundet, og sektoren er fortsat særlig følsom over for finansieringsvilkårene.

De store private og offentlige gældskvoter falder fortsat på grund af en høj nominal BNP-vækst og lavere låntagning, men er stadig betydelige i flere tilfælde. Gældskvoterne er faldet mærkbart siden 2021, hovedsagelig som følge af en højere nominal BNP-vækst, men denne effekt aftog allerede i 2023, da BNP-væksten aftog i faste priser. Kreditstrømmene svækkedes desuden tydeligt for både husholdninger og ikke-finansielle selskaber på grund af strammere finansieringsforhold, idet disse strømme endda i nogle tilfælde blev en smule negative, hvilket bidrog til nedbringelsen af gælden. Den private gæld er ikke desto mindre fortsat høj i flere tilfælde. Hvad angår den offentlige gæld, er der i en række lande tale om betydelige budgetunderskud, som fortsat ligger over niveauet før covid-19-krisen, og som i nogle lande med stor gæld forventes at stige yderligere, hvis der ikke træffes yderligere politiske foranstaltninger.

Gældsnedbringelsen bør fortsætte, men på en aftagende måde, efterhånden som inflationen aftager yderligere, idet de finansielle forhold stadig kan udgøre en risiko for debitorerne. Lavere inflation baner vejen for lavere renter, men finansieringsvilkårene kan fortsat være en udfordring for nogle debitorer og låntagere. Selv om rentesatserne forventes at falde, vil de sandsynligvis fortsat ligge over det lave niveau i årene op til stigningen i

inflationen, hvilket lægger pres på gældsbetjeningsomkostningerne. Dette giver anledning til større bekymring, når behovet for refinansiering er større. Hvis låntagningen i udenlandsk valuta er betydelig, kan risici desuden være forbundet med sårbarheder i stillingen over for udlandet, som kan brede sig til valutakursvolatilitet og højere risikopræmier, hvilket kræver forsigtige politikker. En styrkelse af den potentielle økonomiske vækst, herunder ved en effektiv gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanerne, bør understøtte gældsnedbringelsen på mellemlang sigt.

Banksektoren har vist sig at være modstandsdygtig over for det svage økonomiske momentum, men de fulde virkninger af de strammere finansieringsvilkår har muligvis endnu ikke haft fuld effekt. Banksektoren har klaret sig godt over for den seneste makroøkonomiske udvikling. Bankernes rentabilitet er steget med højere renteindtægter, hvilket har bidraget til at styrke deres kapitalprocenter yderligere. Svag økonomisk vækst og strammere finansieringsvilkår synes indtil videre ikke at have påvirket bankernes aktiver. Misligholdte lån er fortsat faldet, om end kun marginalt. I nogle lande er afviklingen af misligholdte lån uden for banksektoren stadig et problem. I nogle tilfælde udgør den betydelige eksponering for indenlandsk statsgæld fortsat en risiko. Vi har muligvis endnu ikke set den fulde effekt af den stramning af de monetære forhold, der har fundet sted i de seneste to år, på gældsbetjeningen, men vil måske se effekterne på lidt længere sigt. I den nuværende situation skal der muligvis udvises opmærksomhed over for situationen i sektoren for erhvervsejendomme, da banker og andre finansielle institutioner i nogle lande har store engagementer med sektoren.

Tabel 1: KLASSIFICERING AF MEDLEMSSTATER I HENHOLD TIL PROCEDUREN I FORBINDELSE MED MAKROØKONOMISKE UBALANCER

	Resultater 2023	Resultater 2024
Ingen ubalancer	CZ, EE, LV, LT, LU, SK	ES, FR, PT
Ubalancer	CY, DE, ES, FR , HU, NL, PT , RO , SE	CY, DE, EL , HU, IT , NL, SK , SE
Uforholdsmæssigt store ubalancer	EL, IT	RO
<i>p.m.: Ingen dybdegående undersøgelse</i>	<i>AT, BE, BG, DK, HR, FI, MT, PL, SI</i>	<i>AT, BE, BG, CZ, DK, EE, HR, FI, IE, LV, LT, LU, MT, PL, SI</i>

Note: Medlemsstater, hvor klassifikationen er ændret mellem 2023 og 2024, er angivet med fed skrift i begge kolonner.

Medlemsstater, der ikke længere er berørt af ubalancer

*Det konstateres, at **Frankrig** ikke længere har ubalancer. Politiske tiltag har bidraget til at mindske sårbarheder, som havde grænseoverskridende relevans, i forbindelse med konkurrenceevnen i en situation med lav produktivitetsvækst, men der skal fortsat gøres en indsats, så længe der fortsat er sårbarheder i forbindelse med et højt offentligt niveau. Priskonkurrenceevnen har udviklet sig positivt siden 2021, til dels på grund af lavere inflation end hos handelspartnerne. Resultaterne af omkostningskonkurrenceevnen har imidlertid været mere blandede, da arbejdsproduktiviteten er blevet mindsket af midlertidige faktorer i kølvandet på covid-19-krisen, herunder vedvarende hamstring af arbejdskraft i visse nøglesektorer og beskæftigelsesfremmende politikker. Dette har givet anledning til robust vækst i beskæftigelsen i de seneste år. Arbejdsproduktiviteten og konkurrenceevnen forventes at blive forbedret fremover takket være planlagte investeringer og reformer, som har til formål at understøtte gældsnedbringelsen. Gælden i den private sektor steg markant under pandemien, men blev ledsaget af en stigning i husholdningernes opsparring og af stigninger i egenkapitalen og akkumuleringen af likviditetsbuffer i virksomhederne, som nu er taget i anvendelse. Kreditgivningen til erhvervsinvesteringer er fortsat dynamisk på trods af de strammere finansielle forhold. Den offentlige gældskvotepåfaldet noget med opsvinget i BNP siden 2021 til lidt over 110 % i 2023. Den forventes at forblive stort set stabil i 2024, men at stige igen i 2025 som følge af fortsat store offentlige underskud. Den politiske reaktion på de konstaterede sårbarheder i forbindelse med konkurrenceevnen i en situation med lav produktivitetsvækst har i det store og hele været hensigtsmæssig og bør understøtte produktivitetsvæksten i de kommende år, men der skal fortsat gøres en indsats. Gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen vil bidrage yderligere til at tackle udfordringerne i forbindelse med konkurrenceevnen og samtidig forbedre produktivitetsvæksten. Selv om der er truffet politiske foranstaltninger for at styrke de offentlige finanser, er der tydeligvis behov for en større indsats for at nedbringe den høje offentlige gæld. Den reformerede stabilitets- og vækstpagt, herunder anvendelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, giver en passende og stærk overvågningsmekanisme til at imødegå risiciene forbundet med den finanspolitiske holdbarhed.*

*Det konstateres, at **Portugal** ikke længere har ubalancer. Der er gjort betydelige fremskridt med hensyn til at mindske sårbarhederne forbundet med stor privat og offentlig gæld og udlandsgæld, som forventes at fortsætte med at aftage. Efter en afbrydelse som følge af covid-19-pandemien fortsatte den private sektors gældskvotepåfaldet og den offentlige gældskvotepåfaldet med at falde. De er aftaget betydeligt siden 2021 takket være en kraftig BNP-vækst og et nyligt budgetoverskud for så vidt angår den offentlige gæld. Den klart negative nettostilling over for udlandet er blevet væsentligt forbedret takket være en markant økonomisk vækst og et overskud på betalingsbalancens løbende poster, og dens struktur er fortsat gunstig i lyset af den høje andel af ikke-misligholdelige instrumenter. Den private og den offentlige gæld og nettostillingen over for udlandet er fortsat høj, men forventes at aftage yderligere i fremtiden, selv om væksten i det nominelle BNP bliver mindre understøttende. Betalingsbalancens løbende poster vendte tilbage og gav et overskud sidste år og forventes at forblive positiv i år og næste år, og der er opnået et budgetoverskud. Rentestigningen har lagt et vist pres på de forgældede husholdninger, og boligpriserne har været kraftigt stigende i flere år. Misligholdte lån er fortsat med at falde fra et niveau, der i forvejen var moderat. Der er gjort vedvarende politiske fremskridt for at afhjælpe de konstaterede sårbarheder, som understøtter de synlige*

resultater. Den igangværende gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen forventes fortsat at have en gunstig indvirkning på vækstpotentialet, bidrage til Portugals eksterne holdbarhed og støtte den finanspolitiske holdbarhed.

*Det konstateres, at **Spanien** ikke længere har ubalancer. Der er gjort betydelige fremskridt med hensyn til at mindske sårbarheder, som havde grænseoverskridende relevans i forbindelse med stor privat gæld og udlandsgæld, og der er sket reduktioner i den offentlige gæld.* Efter en afbrydelse som følge af covid-19-pandemien genoptog gælden i den private sektor og de negative andele for nettostillingen over for udlandet deres fald i 2021, hvilket blev hjulpet af en kraftig nominel BNP-vækst. Begge forventes fortsat at blive bedre i de kommende år, om end mere gradvist end på det seneste, da væksten i det nominelle BNP forventes at være mindre gunstig. De løbende poster har udvist et overskud i et årti og er steget yderligere i 2023, hvilket afspejler den hastigt voksende eksport og de lavere energipriser. Den høje offentlige gældskvote har været faldende som følge af en kraftig vækst i det nominelle BNP, men der forventes mere afdæmpede forbedringer i år og næste år, hvilket afspejler budgetunderskud, der fortsat er betydelige, og den mindre understøttende nominelle BNP-vækst. Arbejdsløsheden har været faldende i et årti og forventes fortsat at falde. Banksektoren er forblevet modstandsdygtig i takt med strammere finansieringsvilkår for låntagere. Der er gjort betydelige politiske fremskridt for at afhjælpe de konstaterede sårbarheder, herunder i de seneste år takket være gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen, men der er behov for en større indsats, navnlig for at nedbringe den høje offentlige gæld.

Medlemsstater der for nylig har vist sig at være berørt af ubalancer

*Det konstateres, at **Slovakiet** er berørt af ubalancer. På trods af nogle nylige forbedringer, er der fortsat sårbarheder i forbindelse med omkostningskonkurrenceevnen, balancen over for udlandet, boligmarkedet og husholdningernes gæld, og politiske foranstaltninger er udeblevet.* Slovakiet var genstand for en dybdegående undersøgelse i 2023, og dets sårbarheder blev vurderet til ikke at svare til makroøkonomiske ubalancer, da de forventedes at aftage på mellemlang sigt. Disse sårbarheder er aftaget, men ikke så hurtigt, som det forventedes for et år siden. Forbedringerne synes desuden at være konjunkturbestemte, og strukturelle sårbarheder synes at være rodfastede, og der mangler politiske tiltag. Det store underskud på betalingsbalancens løbende poster forbedredes sidste år, men det forventes at forblive klart negativt, hvilket betyder, at den betydeligt negative nettostilling over for udlandet fortsætter. Kerneinflationen har vist sig at falde langsommere end forventet og er forblevet højere end gennemsnittet i euroområdet, mens enhedslønomsprognoserne fortsat stiger mere end hos de fleste handelspartnere. Dette pris- og omkostningspres forventes ikke at aftage mærkbart i år eller næste år, hvilket kan hæmme forbedringen af konkurrenceevnen og handelsbalancen. Husholdningernes låntagning har været markant stigende i årenes løb, men stigningen aftog i 2023 som følge af et fald i realkreditlån. Boligpriserne er faldet, men er stadig noget overvurderet og forventes at stige igen, da boligudbuddet fortsat er begrænset. Boligefterspørgslen understøttes af politiske indgreb såsom de nyligt vedtagne realkredittilskud, der hæmmer den pengepolitiske transmission og er skattemæssigt bekostelige. Den finanspolitiske tilpasning er blevet forsinket, og det høje offentlige underskud forventes at blive forværret i år, mens den offentlige gældskvote forventes at stige en smule i 2024 og 2025 til trods for en understøttende BNP-vækst, som lægger et opadrettet pres på den indenlandske efterspørgsel. De politiske tiltag har generelt ikke været tilstrækkelige til at

afhjælpe de konstaterede sårbarheder, hvilket har bidraget til deres befæstelse. En finanspolitisk tilpasning vil bidrage til at mindske kerneinflationen og styrke stillingen over for udlandet samt begrænse stigninger i den offentlige gæld. Iværksættelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud bør understøtte en sådan tilpasning. Der er også behov for en indsats for at forbedre priskonkurrenceevnen og den ikke-prismæssige konkurrenceevne og mindske risiciene i forbindelse med boligmarkedet og husholdningernes gældsakkumulering, herunder ved at udvikle et velfungerende udlejningsmarked.

Medlemsstater, der har ubalancer

Cypern har fortsat ubalancer. Sårbarhederne i forbindelse med den private gæld, den offentlige gæld og udlandsgælden er generelt aftaget, men er fortsat relevant, mens det store underskud på betalingsbalancens løbende poster er steget yderligere. Både husholdningernes og de ikke-finansielle virksomheders gældskvotestørrelse har fortsat deres fald, men er stadig høj. Virksomhedernes gæld og udlandsgælden er imidlertid oppustet af gælden i special purpose-enheder, som udgør en begrænset risiko for den indenlandske økonomi. Bankernes store beholdning af misligholdte lån er faldet betydeligt i de seneste år, herunder i 2023, og afviklingen af misligholdte lån fra kreditovertagende virksomheder forventes at støtte en yderligere nedbringelse af den private gæld. Ikke desto mindre vil de strammere finansielle forhold sandsynligvis øge presset på stærkt forgældede husholdninger og virksomheder. Den offentlige gældskvotestørrelse falder hurtigt, og Cypern forventes at have budgetoverskud i år og næste år, hvilket vil føre til yderligere reduktioner i gældskvotestørrelsen. Det store underskud på betalingsbalancens løbende poster steg yderligere i 2023, hvilket skyldtes den fortsat robuste indenlandske efterspørgsel og hjemtagelsen af fortjenesten. Den forventes at forblive stor i år og næste år. Den meget negative nettostilling over for udlandet forbedredes ikke sidste år og forventes at blive forværret, medmindre de løbende poster forbedres markant. Der er gjort en omfattende politisk indsats for at afhjælpe de konstaterede sårbarheder. En fuldstændig og rettidig gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen og yderligere foranstaltninger forventes at bidrage til at øge eksporten og mindske den alt for store afhængighed af olieimport.

Tyskland har fortsat ubalancer. Sårbarhederne i forbindelse med det store overskud på de løbende poster er fortsat relevante trods en vis reduktion i årenes løb, da det underliggende problem med svag indenlandsk efterspørgsel og afdæmpede investeringer, som har grænseoverskridende relevans, fortsat er til stede, og den politiske reaktion har været begrænset. I lyset af lavere energipriser, svag indenlandsk efterspørgsel og en træg verdenshandel vendte overskuddet på de løbende poster tilbage til 5,9 % af BNP i 2023 fra 4,2 % af BNP i 2022. Overskuddet forventes at stige noget mere i år og næste år, om end det fortsat vil ligge et godt stykke under niveauet før pandemien. Dette vil have en negativ afsmittende virkning på resten af euroområdet i betragtning af den tyske økonomis størrelse og handelsintegrationen i området. Faldende boligpriser har reduceret omfanget af overvurderingen af boligpriserne betydeligt, indtil videre med en begrænset indvirkning på det finansielle system, men erhvervsejendomme kræver fortsat overvågning. Faldende boliginvesteringer kan føre til fornyet prispres og efterfølgende risiko for overvurdering i den nærmeste fremtid. Fremover forventes der en mindre forværring af omkostningskonkurrenceevnen, og husholdningerne er begyndt at genvinde noget af deres købekraft, da lønningerne forventes at stige i faste priser. Opsvinget i de private investeringer tager tid, og den finanspolitiske konsolidering forventes at lægge en dæmper på den

indenlandske efterspørgsel og potentielt lægge en dæmper på de offentlige investeringer. De overordnede underliggende sårbarheder med hensyn til en betydelig kløft mellem opsparing og investeringer grundlæggende set har ikke ændret sig: Investeringsbehovet har været stigende i årenes løb, hovedsagelig i forbindelse med offentlige investeringer på regionalt plan og virksomhedsinvesteringer generelt, hvilket vil støtte den økonomiske vækst i fremtiden. Om end regeringen har truffet visse foranstaltninger for at støtte investeringer, og genopretnings- og resiliensplanen indeholder vigtige foranstaltninger til fremme af investeringer, har den politiske reaktion ikke hidtil været af et sådant omfang, at det har ført til væsentlige fremskridt eller været tilstrækkelig til at imødegå den generelle udfordring om at opnå højere private og offentlige investeringer.

Ungarn har fortsat ubalancer. Sårbarheder i forbindelse med prispres og eksterne og offentlige finansieringsbehov er fortsat relevante, selv om et forbedret eksternt miljø har afbødet visse risici på kort sigt. Det store underskud på betalingsbalancens løbende poster blev lukket i 2023, da den indenlandske efterspørgsel faldt som følge af en recession i Ungarn og på grund af lavere energipriser. Disse faktorer bidrog sammen med en strammere pengepolitik til at mindske den meget høje inflation. Kerneinflationen er ikke desto mindre fortsat blandt de højeste i EU, og enhedslønomsprognoserne er fortsat steget kraftigt, hvilket har lagt pres på konkurrenceevnen. De løbende poster forventes at vende tilbage til et lille underskud, efterhånden som den indenlandske efterspørgsel stiger, mens økonomien og dens eksterne finansiering fortsat er sårbar over for udviklingen i energipriserne og risikopræmierne. Boligpriserne aftog, og overvurderingen aftog i 2023 på baggrund af højere renter. Det store budgetunderskud fortsætter på grund af ekspansive politikker og svækket vækst siden recessionen i 2023. Underskuddet forventes at falde noget, men fortsat være betydeligt og bidrage til inflationen og øge behovet for eksternt låntagning. Den offentlige gældskvoteprocent og rentebyrden forventes at forblive høj. De politiske fremskridt har været begrænsede på alle områder, navnlig finanspolitiske og strukturelle områder, hvilket har bidraget til konstaterede sårbarheders vedvarende karakter. En finanspolitisk tilpasning vil bidrage til at mindske kerneinflationen og styrke stillingen over for udlandet samt begrænse stigninger i den offentlige gæld. Iværksættelsen af en procedure i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud bør understøtte en sådan tilpasning. En rettidig og effektiv gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen forventes at bidrage til at mindske sårbarhederne, som vil blive styrket af udfasningen af konkurrenceforvridende indgreb på markederne og af reformer, der støtter den finanspolitiske konsolidering.

Nederlandene har fortsat ubalancer. Sårbarheder i forbindelse med høj privat gæld i en situation med et overvurderet boligmarked, som har grænseoverskridende relevans, er fortsat relevante på trods af visse forbedringer. Sårbarhederne i forbindelse med det store overskud på betalingsbalancens løbende poster er blevet afbødet gennem den forholdsvis kraftige vækst i den indenlandske efterspørgsel. Det store overskud på betalingsbalancens løbende poster har været og forventes at forblive højt som følge af et betydeligt overskud i handelen med varer og tjenesteydelser, hvilket afspejler et overskud af indenlandsk opsparing i forhold til investeringerne for økonomien som helhed. Den indenlandske efterspørgsel er imidlertid steget kraftigere end i euroområdet i de seneste år, hvilket tyder på, at de afsmittende virkninger af overskuddet på de løbende poster til resten af området i mindre grad giver anledning til bekymring. Den betydelige tilstedeværelse af multinationale virksomheder i Nederlandene, den statistiske virkning af den tilbageholdte indtjening fra virksomhederne og den rolle, som

pensionsfonde, der akkumulerer store opsparinger, som investeres i udlandet, spiller, er alt sammen faktorer, der bidrager til det store investeringsunderskud. Den private gæld faldt fortsat betydeligt i 2023, og der kan forventes yderligere reduktioner, men gælden er fortsat høj. Det høje gælds niveau kombineret med store beholdninger af illikvide aktiver, hovedsagelig bolig- og pensionsopsparing, gør husholdningerne sårbare over for ændrede økonomiske forhold, navnlig i betragtning af det overvurderede boligmarked. Boligpriserne blev udsat for en vis korrektion i det meste af sidste år på baggrund af strammere finansieringsvilkår, men er stadig overvurderet, om end mindre end tidligere. Der er truffet visse foranstaltninger for at afhjælpe de konstaterede sårbarheder, men der er behov for yderligere politiske fremskridt. Der kan søges flere muligheder for at afhjælpe bolig mangel mere effektivt ved hjælp af højere boliginvesteringer og fjernelse af hindringer for opførelse af nye boliger, samtidig med at der træffes yderligere foranstaltninger vedrørende skatteincitamenter til gældsfinansieret ejerskab af boliger. De seneste reformer af det private udlejningsmarked vil sandsynligvis ikke forbedre adgangen til boliger.

Sverige har fortsat ubalancer. Sårbarhederne i forbindelse med ejendoms markedet og den høje private gæld er fortsat relevante på trods af en række korrektioner på det seneste, og de politiske tiltag til at tackle dem har været begrænsede. Ejendomspriserne har været faldende siden slutningen af 2022 efter betydelige stigninger i flere år. Gælden i den private sektor faldt i forhold til BNP på grund af den høje nominelle BNP-vækst som følge af den høje inflation, mens gælds niveauet stadig steg nominelt. Den hurtige rentestigning har haft en negativ indvirkning på husholdningernes og erhvervsejernes gælds betjening, reduceret efterspørgslen og påvirket ejendomspriserne. Udbredelsen af variable renter og realkreditlån med meget lang løbetid har lagt pres på husholdningernes balancer, reduceret tilbagebetalingskapaciteten og medført et fald i forbruget og bidraget til recessionen i 2023. Samtidig skete der et kraftigt fald i opførelsen af nyt boligbyggeri. Boligpriserne er på trods af de seneste fald stadig betydeligt overvurderet. Tilsvarende synes priserne på erhvervsejendomme endnu ikke at tilpasse sig fuldt ud, og der er risici forbundet med gælds betjeningen, hvis renterne forbliver høje, og værdiansættelserne falder. Den finansielle sektor er stærkt eksponeret for ejendomssektoren, men dens stærke parametre burde fungere som et værn mod udbredelsen af ejendomsproblemer i økonomien som helhed. De politiske fremskridt har været begrænsede, og i mangel af en større indsats vil de konstaterede sårbarheder fortsætte og muligvis føre til en fornyet stigning i gældsfinansieret boligerhvervelse og overvurdering af boligpriserne. Foranstaltninger, der øger boligudbuddet, kan gøre en stor forskel med hensyn til at forhindre disse problemer. Beskatningen fremmer desuden fortsat gældsfinansieret boligerhvervelse gennem et betydeligt skattefradrag for rentebetalinger på realkreditlån og begunstiger ejerboliger. Udlejningsmarkedet er ikke blevet reformeret.

Medlemsstater, der nu har ubalancer (tidligere uforholdsmæssigt store ubalancer)

Grækenland har ubalancer, efter at der konstateredes uforholdsmæssigt store ubalancer i 2023. Sårbarhederne i forbindelse med høj offentlig gæld og store misligholdte lån i en situation med høj arbejdsløshed er fortsat relevante, men er aftaget markant og forventes at aftage yderligere, men stillingen over for udlandet er fortsat svag. Den offentlige gældskvoté er fortsat med at falde, og selv om den fortsat er høj med næsten 162 % i 2023, forekommer risiciene forbundet med gældsholdbarheden på kort sigt at være lave. Væksten i det nominelle BNP har været en vigtig drivkraft bag den hastigt faldende gældskvoté i de seneste år, men den

forventede yderligere forbedring af budgetsaldoen skal sikre, at den fortsætter med at falde. Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster, som var steget markant i årene 2020-2022, indsnævredes betydeligt i 2023, men er fortsat højt i lyset af en kraftig indenlandsk efterspørgsel. Der forventes kun marginale forbedringer af de løbende poster i år og næste år, da den robuste vækst i investeringerne forventes at holde importen på et højt niveau. Den dybt negative andele af nettostillinger over for udlandet blev også bedre sidste år som følge af den høje nominelle BNP-vækst, men den er fortsat den svageste i EU. De misligholdte lån er faldet kraftigt i de seneste år og fortsatte med at falde i 2023, men afviklingen af misligholdte lån uden for banksektoren sker fortsat langsomt, og de tynger derfor fortsat økonomien. Beskæftigelsen steg, og arbejdsløsheden faldt yderligere, men er stadig forholdsvis høj. Flere års vedholdende politiske tiltag og omfattende strukturreformer har tydeligvis fremmet en reduktion af de konstaterede sårbarheder. Det er fortsat afgørende at opretholde den forsigtige finanspolitiske kurs og en fortsat rettidig gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen for at forbedre konkurrenceevnen og sørge for, at balancen i økonomien genoprettes, også hvad angår stillingen over for udlandet.

Italien har ubalancer, efter at der konstateredes uforholdsmæssigt store ubalancer i 2023. Der er fortsat sårbarheder vedrørende stor gæld i den offentlige sektor og en svag vækst i produktiviteten i en situation med et skrøbeligt på arbejdsmarked og visse resterende svagheder i den finansielle sektor, som har grænseoverskridende følger. Italiens offentlige gældskvotest er faldet markant, siden den toppede under covid-19-pandemien, hovedsagelig på grund af en stærk nominal BNP-vækst. Den offentlige gældskvotest er dog stadig høj, nemlig over 137 % af BNP i 2023, men den nedadgående tendens forventes at vende i år og næste år. Denne vending skyldes en stor gældsforøgende stock-flow-tilpasning, offentlige underskud, som stadig er betydelige om end faldende, samt lavere nominal BNP-vækst. Produktivitetsvæksten har generelt været positiv, men begrænset, hvilket bekræfter behovet for reformer og investeringer for at afhjælpe strukturelle mangler og skabe gunstige betingelser for vækst i produktiviteten. Forholdene på arbejdsmarkedet er blevet bedre i de seneste år og har ikke givet sig udslag i et lønpres. Erhvervsfrekvensen er steget til rekordhøje niveauer, selv om den stadig er forholdsvis lav. Den finansielle sektor er blevet yderligere styrket med forbedringer i bankernes aktivkvalitet og rentabilitet, mens de italienske banker stadig er stærkt eksponerede for statsgælden og statsgaranterede lån i deres balancer. De politiske tiltag har været gunstige med hensyn til at tackle sårbarhederne, herunder gennem gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen, som bl.a. fremmer produktiviteten og den potentielle BNP-vækst for at bidrage til at reducere den offentlige gældskvotest på længere sigt. Det er fortsat afgørende at holde tempoet i gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen, og en yderligere politisk indsats vil være gavnlig. Der er tydeligvis behov for at gøre en større indsats for at nedbringe den høje offentlige gældskvotest. Den reformerede stabilitets- og vækstpagt, herunder anvendelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, giver en passende og stærk overvågningsmekanisme til at imødegå risiciene forbundet med den finanspolitiske holdbarhed og til at supplere overvågningen under proceduren i forbindelse med undermakroøkonomiske ubalancer.

Medlemsstater, der nu har uforholdsmæssigt store ubalancer (tidligere ubalancer)

For Rumænien er der, i modsætning til i 2023, hvor der var ubalancer, konstateret uforholdsmæssigt store ubalancer. Der er fortsat sårbarheder i forbindelse med

betalingsbalancen, som hovedsagelig er forbundet med et stort og voksende offentligt underskud, mens det betydelige pris- og omkostningspres er vokset yderligere, og de politiske tiltag har været utilstrækkelige. Underskuddet på de løbende poster forbedredes noget i 2023, hovedsagelig på grund af et svagere privat forbrug og øget handel, men der hersker ingen tvivl om, at det fortsat er stort, og det forventes ikke at blive bedre, hverken i år eller næste år. Som følge heraf forbedres nettostillingen over for udlandet ikke længere som en andel af BNP på trods af den høje nominelle BNP-vækst, og de fortsatte store underskud på de løbende poster risikerer at gøre den endnu mere negativ. Den samlede inflation er faldet, men kerneinflationen er fortsat meget høj, kun marginalt lavere end det seneste toppunkt og højere end for et år siden. Udviklingen i lønninger og arbejdskraftomkostninger accelererede i 2023 og fortsatte med at være stærk i 2024, hvilket til dels afspejlede store stigninger i mindstelønnen og de offentlige lønninger på baggrund af et stramt arbejdsmarked. Dette har givet anledning til bekymringer om omkostningskonkurrenceevnen, mens den ikke-omkostningsrelaterede konkurrenceevne fortsat hæmmes af strukturelle flaskehalse. Alle disse faktorer giver anledning til bekymring over det vedvarende tab af konkurrenceevne og forsinkelser i den nødvendige forbedring af handelsbalancen. Den finanspolitiske situation, som er hoveddrivkraften bag det store underskud på betalingsbalancens løbende poster, har forværret sig i løbet af det seneste år. Det store budgetunderskud forventes at blive yderligere forværret i 2024 og 2025. Den offentlige gældskvote steg til trods for den høje nominelle BNP-vækst og ligger fortsat moderat med 53 %, men med en stor del heraf denomineret i udenlandsk valuta. De vedvarende høje offentlige underskud kan øge den eksterne gældsætning og gøre Rumænien mere afhængig af eksterne finansieringskilder, hvilket gør landet sårbart over for ændringer i investortilliden og eksterne chok. Den politiske reaktion for at afhjælpe de konstaterede sårbarheder har været svag. En troværdig finanspolitisk konsolideringskurs er afgørende for at dæmpe risiciene for økonomiens stabilitet. Dette kræver overholdelse af henstillingerne under proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud og fuld gennemførelse af de finanspolitiske strukturreformer, der indgår i genopretnings- og resiliensplanen, navnlig dem, der sigter mod rent strukturelt at øge de offentlige indtægter, og en langt strengere udgiftskontrol end i de seneste år. Gennemførelse af reformer og investeringer i genopretnings- og resiliensplanen ud over de finanspolitiske og strukturelle reformer vil også forbedre konkurrenceevnen.